

vlaamse raad

handelingen

1989-1990

1

→ zie oude mededeling

Handelingen 1-2-3-4-5-6-7

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van oktober 1989

OPENING GEWONE ZITTING 1989 - 1990
BENOEMING BUREAU
TOESPRAAK VOORZITTER
BESCHERMINGSMAATREGELENASSEMBROEKSEMEERSEN
AMBTENAREN-CAO WEDDEVERHOOGING LEERKRACHTEN
BELEIDSNOTA GOLFTERREINEN
GRINDEXPLOITATIE IN HET MAASLAND
DERDE FASE STAATSHERVORMING
BENOEMINGSPOLITIEK ENHERSTRUCTURERING VLAAMSE ADMINISTRATIE
TOEPASSING ECONOMISCHE-EXPANSIEWETGEVING
MAGTSGREEP SERV OP SOCIAAL-ECONOMISCH. LEVEN
ONDERWIJSBELEID
AANDACHT BOEMERANG-ACTIE VOOR BEGELEID WONEN EN GEVOLGEN
VOOR INSTELLINGSOPVANG
AKKOORD 8 MEI 1989 IN SECTOR WELZIJNSZORG
EVALUATIE 10 JAAR NEDERLANDSE TAALUNIE
BIJZONDER KREDIET GEMEENTELIJK BELEID T.A.V. ZWAKKE
BEVOLKINGSGROEPEN
FIETSPADEN-ACTIE NOORDERKEMPEN
SST-PROBLEMATIEK
STORTEN BAGGERSPECIE IN CALLEMOEIEVIJVER NAZARETH
UITBREIDING REGIONALE LUCHTHAVENS
WATERZUIVERINGSPROBLEMATIEK;
PRESTATIES EXECUTIEVE INZAKE KORDATE FEDERALE LOYAUTEIT
HAVENCOMMISSIE EN GEPLANDE INVESTERING IN ZEEBRUGGE

Inhoud

Nr. 1 Dinsdag 17 oktober 1989

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de gewone zitting 1989-1990, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1

Benoeming van het vast Bureau, blz. 2
Spreker : de heer G. Verhaegen

Toespraak van de Voorzitter, blz. 2

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 4

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 4

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 4

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 4

Overneming, blz. 5

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 5

Voorstel tot wijziging van het reglement

Indiening en verwijzing, blz. 5

Boek van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 5

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 6

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 6

Jaarverslagen

Indiening, blz. 6

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 6

Moties

Indiening en verwijzing, blz. 6

Beraadslagingen van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 6

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 6

Mededeling van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 7

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad

Indiening, blz. 7

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 7

Kennisgeving van het Arbitragehof

Indiening, blz. 7

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 8

Samenstelling van Commissies

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 8

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer H. De Croo tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Entente tussen de Vlaamse Executieve en de Regering van Quebec, blz. 9

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het gevolg dat gegeven werd aan de resolutie van 1 juni 1989 betreffende de 8.000 Roemeense dorpen die met afbraak zijn bedreigd, blz. 10

Vraag van de heer W. Van Durme tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over betere beschermingsmaatregelen voor de Assebroekse meersen, blz. 10

Vraag van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de maatregelen tegen de cadmiumverontreiniging van de bodem in de omgeving van het non-ferrobedrijf Affilips in Tienen, blz. 12

Vraag van de heer J. Geysels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over mogelijke initiatieven van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het internationaal jaar tegen analfabetisme, blz. 14

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over mogelijke maatregelen tegen de verfransing in gemeenten rond Brussel, blz. 14

Vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, en de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de CAO voor de ambtenaren en meer bepaald de weddeverhoging voor de leerkrachten, blz. 15

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer W. Van Durme tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de beleidsnota Golfthermen, blz. 16

Sprekers : de heren W. Van Durme, M. Capoen, J. Timmermans, Minister L. Walt Niel

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over een mogelijke wijziging van het Gewestplan ten behoeve van grindexploitatie in het Maasland, blz. 21

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, J. Dufaux, mevrouw F. Brepoels, Minister N. De Batselier

Indiening van moties, blz. 26

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de derde fase van de staatshervorming, blz. 27

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, G. Verhaegen, A. Denys, W. Vervaecke, L. Hancké, Minister G. Geens

Indiening van moties, blz. 35

Interpellatie van de heer L. Bril tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de herstructurering van de Vlaamse Administratie en de gevoerde benoemingspolitiek, blz. 36

Sprekers : de heren L. Bril, R. Van Hooland, Minister G. Geens

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de toepassing van de economische-expansiewetgeving ten aanzien van NV Amoco Chemicals Belgium en Volvo Europe Truck, blz. 40

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, Minister N. De Batselier

Indiening van moties, blz. 45

Interpellatie van de heer J. Laverge tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de machtsgreep van de SERV op het sociaal-economisch leven in Vlaanderen, blz. 45

Sprekers : de heren J. Laverge, J. De Roo, Minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 48

Bijlage - Vraag om uitleg (R.v.O. art. 22. 12)

Commissie voor Onderwijs

Vraag om uitleg van de heer E. Beysen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het onderwijsbeleid, naar aanleiding van een aantal nota's en ideeën die de Gemeenschapsminister bekendmaakte tijdens de parlementaire recesperiode, blz. 49

Ul Reed

Nr. 2   Woensdag 18 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 57

Boodschap, blz. 57

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van mevrouw M. Vogel: tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, en de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de aandacht van de Boemerang-actie voor het begeleid wonen en de gevolgen voor de instellingsopvang. blz. 57

Sprekers : mevrouw M. Vogels, Minister J. Lenssens en H. Weckx

Interpellatie van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het naleven van het akkoord dat tussen de Minister en de vakbonden op 8 mei 1989 in de sector welzijnszorg werd gesloten. blz. 63

Vraag van de heer P. Vangansbeke tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de onrust bij de opvoeders. blz. 63

Sprekers : mevrouw M. Vogels, de heer P. Vangansbeke, Minister J. Lenssens en de heer L. Hancké

Interpellatie van de heer W. Luyten tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer P. Dewaël, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de evaluatie van 10 jaar Nederlands Taalunie en de hieruit te trekken besluiten. blz. 71

Sprekers : de heren W. Luyten, H. Suykerbuyk, Minister D. Coens

Regeling werkzaamheden, blz. 76

Nr. 3   Woensdag 18 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 79

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 79

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ondoelmatige aanwending van het bijzonder krediet ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid ten aanzien van zwakke bevolkingsgroepen. blz. 79

Sprekers : de heren E. De Groot, L. Peeters, J.-P. Pillaert, J. Geysels, Minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer A. Van Aperen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de fietspaden-actie in de Noorderkempen. blz. 99

Sprekers : de heren A. Van Aperen, J. Van Looy, J. Sleenckx, J. De Seranno, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 94

Nr. 4   Vrijdag 20 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 97

Boodschap, blz. 97

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing. blz. 97

Overneming. blz. 97

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing. blz. 97

Geschiedberaadslagingen van de Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing. blz. 97

Voorstel van decreet

Wijziging in verwijzing naar Commissie. blz. 98

Gedachtenwisseling SST-problematiek

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de procedure voor de aanleg van een snelspoorwegnet in Vlaanderen en de wijze waarop de Vlaamse Executieve wordt betrokken bij de totstandkoming van de beslissing van de nationale Regering inzake het SST-dossier

Interpellatie van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de in verband met de SST gevolgde procedure

Bespreking. blz. 98

Sprekers : de heren A. Denys, G. Janzegers, J. De Seranno, A. Beckers, H. Lauwers, H. Van Dienderen, W. Kuijpers, Minister G. Geens, Minister J. Sauwens, de heer L. Hancké

Indiening van moties. blz. 121

Regeling van de werkzaamheden, blz. 122

Nr. 5   Vrijdag 20 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 123

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de financiële moeilijkheden bij het Sociaal Fonds voor de Scheepsbouw. blz. 123

Actuele vraag van de heer J.-P. Pillaert tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het geheim protocol tussen de VMZ en OVAM en de vorige Gemeenschapsminister van Leefmilieu in verband met de verwijdering van slib en de verwerking van septisch materiaal. blz. 124

Actuele vraag van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de problematiek van de afvoer en de verwerking van huisvuil in Vlaams Brabant. blz. 124

Actuele vraag van de heer P. Berchen tot de heer P. Dewaël, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het niet-ontvangen van VTM via de kabel in de Voer. blz. 125

Actuele vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de relatie tussen de rechtstreekse afvloeiing van talrijke A2-afgestudeerden naar de arbeidsmarkt en de daling van het aantal inschrijvingen voor een A1-opleiding. blz. 127

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het niet uitbetalen van tijdelijke leerkrachten voor hun proccaties van het 3e trimester van het schooljaar 1988-1989 en de prestaties van september 1989. blz. 127

Regeling van de werkzaamheden, blz. 129

Nr. 6   Dinsdag 31 oktober 1989
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 131

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing. blz. 131

Ontwerp van decreet

Incliening en verwijzing. blz. 131

Voorstellen van decreet

Overneming, blz. 131

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing. blz. 131

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 132

Beraadslaging Vlaamse Executieve

Indiening en verwijzing, blz. 132

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)

Indiening, blz. 132

Boodschappen, blz. 132

Samenstelling van Commissies

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 132

Vragen (R.v.O. art. 70)

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer L. Waltiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het storten van baggerspecie in de Callemoedevijver te Nazareth, blz. 132

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de subsidiëring van kansarmoedeprojecten, blz. 133

Vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanvraag tot verlenging van de exploitatievergunning van de NV UCB-Sidac, blz. 134

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het laatsttijdig verschijnen van de begrotingsonderrichtingen voor de OCMW's, blz. 135

Vraag van de heer D. Vervaet tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de Vlaamse culturele vertegenwoordiging bij de Wereldexpo van Sevilla in 1992, blz. 136

Vraag van de heer D. Vervaet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Wereldexpo van Sevilla in 1992, blz. 136

Vraag van de heer L. Peeters tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de problemen aangaande de subsidiëring van de erkende culturele centra met v.z.w.-statuut, blz. 136

Vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een eventuele uitbreiding van de regionale luchthavens, blz. 137

Interpellaties (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en

Landinrichting, over de problematiek van de waterzuivering in Vlaanderen, blz. 138

Vraag van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de niet-goedkeuring van de aanbesteding van het waterzuiveringsstation te Zwalm door de raad van beheer van de VMZ, blz. 138

Sprekers : de heren A. Denys, J. Timmermans, J. Dufaux, M. Capoen, E. Gryp, Minister T. Kelchtermans

Indiening van moties, blz. 150

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de prestaties van de Vlaamse Executieve tijdens het voorbije jaar op het vlak van de kordate federale loyaleit, blz. 151

Sprekers : de heren G. Annemans, H. Suykerbuyk, W. Luyten en Minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 156

Nr. 7

Dinsdag 31 oktober 1989
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 157

Actuele vragen (R.v.O. art. 71)

Actuele vraag van de heer E. Grp tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de eenzijdige beslissing tot vervroegde sluiting van de laatste steenkoolmijnen en de aanwending van publieke fondsen voor andere projecten dan mijnexploitatie door KS-manager Geyselincx, blz. 157

Actuele vraag van de J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verlaging van de drempels tot indeling van landbouwbedrijven in klasse 1-inrichtingen, blz. 158

Voorstel van resolutie

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 159

Spreker : de heer J. Geysels

Interpellatie (R.v.O. art. 72)

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de nog op te richten Vlaamse Havencommissie en de in uitzicht gestelde investeringen in Zeebrugge, blz. 159

Sprekers : de heren M. Van Peel, W. Content, E. Beysen, H. Candries, M. Desutter, M. Schoeters, Minister J. Sauwens

Voorstel van resolutie

Voorstel tot het verlenen van voorrang in Commissie, blz. 167

Sprekers : de heer J. Geysels, Minister D. Coens

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de derde fase van de staats hervorming,

Hoofdelijke stemming, blz. 167

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over een mogelijke wijziging van het Gewestplan ten behoeve van grindexploitatie in het Maasland

Hoofdelijke stemming, blz. 169

Spreker : de heer H. Van Dienderen

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de toepassing van de economische-expansiewetgeving ten aanzien van NV Amoco Chemicals Belgium en Volvo Europe Truck

Hoofdelijke stemming, blz. 170

Moties tot besluit van de samengevoegde interpellaties van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het uitblijven van een standpunt van de Vlaamse Executieve met betrekking tot de procedure voor de aanleg van een snelspoorwagweg in Vlaanderen en de wijze waarop de Vlaamse Executieve wordt betrokken bij de totstandkoming van de beslissing van de nationale Regering inzake het SST-dossier en van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de in verband met de SST gevolgde procedure

Hoofdelijke stemming, blz. 171

Sprekers : de heren A. Denys en G. Janzegers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 172

VOORZITTER : de heer M. Olivier, Eerste Ondervoorzitter

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd*

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

E. Bockstal, A. Op 't Eynde, M. Panneels-Van Baelen, A. S teverlynck ; gezondheidsredenen.

J. Caudron, E. Vandebosch ; buitenslands.

V. Anciaux, P. Berben, J. Cuyvers, O. Lefeber, R. Vandekerckhove ; ambtsverplichtingen.

A. Laridon, E. Vandersmissen, R. Vannieuwenhuyze ; familieverplichtingen.

ARREST VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De Voorzitter : Het volgende arrest van het Arbitragehof werd ingediend :

Arrest van het Arbitragehof van 13 oktober 1989 inzake

1. het beroep tot vernietiging van de artikelen 17, 25 en 28 van de programmawet van 30 december 1988, ingesteld door de b.v.b.a. Biorim en ingeschreven onder nr. 140 van de rol ;

2. het beroep tot vernietiging van de artikelen 17 en 24 tot 39 van de programmawet van 30 december 1988, ingesteld door Rudi Marien, Ghislain De Groot, Jozef Jonckheere, de s.v. CDH-Larem, de bvba Centrum voor Radio-immunologie en de b.v.b.a. GDG, en ingeschreven onder nr. 141 van de rol ;

3. het beroep tot vernietiging van artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982, zoals gewijzigd bij artikel 17 van de programmawet van 30 december 1988, alsmede van de artikelen 34quater, vijfde lid (nieuw) en 34 undecies van de wet van 9 augustus 1963, zoals ingevoegd bij de artikelen 25 en 28 van genoemde programmawet, ingesteld door de b.v.b.a. New-Larem Namur, Mechèle Balfroid en Martinus Leyssen, en ingeschreven onder nr. 142 van de rol.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 72)

interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en

Openbaar Ambt, over de ondoelmattige aanwending van het bijzonder krediet ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid ten aanzien van zwakke bevolkingsgroepen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot de heer Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de ondoelmattige aanwending van het bijzonder krediet ter ondersteuning van het gemeenschappelijk beleid ten aanzien van zwakke bevolkingsgroepen.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, normaal ontstaan er problemen wanneer begrotingstekorten op een of andere manier moeten worden weggewerkt. Dan ontstaan er discussies over de manier waarop dat moet gebeuren. Een bonus van meer dan 2 miljard ten gunste van onze Vlaamse Gemeenten die het vaak zeer moeilijk hebben, zou tot bazuingeschal en vreugdevuur aanleiding moeten geven. Toch was dit niet het geval in de Commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden en het Binnenlands Ambt. Een bonus van 2,257 miljard was daar het voorwerp van lange discussies.

Tijdens de begrotingsbesprekingen was de splitsing van het krediet over de budgetten van Minister Lenssens en Minister Van Den Bossche reeds gebeurd : 1,757 miljard voor Minister Van Den Bossche en 500 miljoen voor Minister Lenssens.

De Groot

Oorspronkelijk was het de bedoeling van Minister Van Den Bossche zijn deel op te splitsen in 1 miljard voor een „Investeringsfonds bis” en 757 miljoen voor een „Bijzonder Gemeentefonds”. Omdat het „Investeringsfonds bis” op opmerkingen stuitte van het Rekenhof en omdat een aantal leden van de Commissie de volledige bonus wilden toekennen aan alle gemeenten, zonder Gent en Antwerpen, vooral CVP'ers Cardoen en Van Keirsbilck spraken nogal harde taal en dreigden met een amendement, heeft Minister Van den Bossche zijn plannen gewijzigd. De 1,757 miljard werd verdeeld over de 306 Vlaamse gemeenten, zonder Gent en Antwerpen, op basis van het „fiscale onvermogen” van iedere gemeente.

De PVV-leden van de Commissie hebben dan een amendement ingediend ertoe strekkende de volledige bonus van 2,257 miljard toe te voegen aan het Gemeentefonds omdat dit de enige manier was om de gemeentelijke autonomie, waar wij nog altijd veel belang aan hechten, te vrijwaren. In feite stond de PVV daarmee op dezelfde lijn als de CVP-vertegenwoordigers, maar toch hebben deze laatsten het amendement niet gesteund.

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 12 juli 1989 heeft dan getracht de gelden te verdelen naargelang van het fiscale onvermogen van de verschillende gemeentebesturen. Het krediet wordt bepaald op 10 frank per inwoner aan alle gemeenten en het restant wordt verdeeld op basis van het fiscaal onvermogen van de gemeenten, waarvoor de aanvullende belasting op de personenbelasting en de onroerende voorheffing in aanmerking worden genomen.

De gemeenten moeten hun aandeel besteden aan specifieke uitgaven, zowel gewone of buitengewone dienst, die betrekking hebben op, in de brede betekenis van het woord, zwakke bevolkingsgroepen. Ze mogen geen aanleiding geven tot een onomkeerbare aangroei van de gemeentelijke uitgaven.

Wij kunnen begrijpen dat de Minister dit zo stelt, maar wanneer wij de uitwerking van het besluit zien dan kan dat natuurlijk wel eens een ander gevolg hebben. In sommige gevallen kan de gemeente tot maximaal de helft van het krediet overdragen aan het OCMW. De specifieke uitgaven die in aanmerking komen voor de besteding van het gemeentelijk aandeel in het Bijzonder Krediet zijn door de Minister bij besluit vastgelegd.

De gemeenten maken ter verantwoording van de voorgenomen besteding een tabel op van alle posten die door de toelage gefinancierd worden en voegen deze bij de begrotingswijziging. Eigenaardig genoeg moet de verantwoordingstabel een totaal bedrag van uitgaven bevatten ten belope van drietweeden van de te besteden toelage.

Dit is ook een merkwaardige regeling. Wij weten allen dat een begroting een raming is en dat niet alle projecten tijdig kunnen worden uitgevoerd zoals ze worden gepland. Het blijft echter een merkwaardig systeem dat men meer moet plannen dan men gelden ter beschikking krijgt.

Het eerstvolgend aandeel in een gelijkaardig krediet ter bestrijding van de kansarmoede zal verminderd worden ten belope van het deel van de toelage voor 1989 waarvan de gemeente in de rekening de effectieve besteding niet heeft bewezen.

Ik wil er hier trouwens ook op wijzen dat, naar ik vernomen heb, de Minister in de Commissie heeft gezegd dat vermoedelijk hetzelfde krediet aan de gemeenten ter beschikking zal worden gesteld voor een periode van tien jaar zonder dat hij natuurlijk enige garantie kan geven. Mocht men ter zake meer duidelijkheid hebben dan zou het voor de verschillende gemeentebesturen ook eenvoudiger zijn om projecten die in verschillende fasen kunnen worden uitgevoerd op een deskundige wijze te plannen.

Op dat besluit werd vanuit verscheidene kanten kritiek geuit. Enerzijds is er kritiek op de verdeelsleutel en anderzijds op de wijze en op de ex-

haustieve lijst waarop de gelden moeten worden besteed.

Het onderzoek van de Teperse Schepenen van Financiën Durnez brengt aan het licht dat de verdeelsleutel die Minister Van Den Bossche ontwierp erop neerkomt dat „aan hem die de armen heeft, niet zal gegeven worden, en dat aan hem die niet de armen heeft, wel zal gegeven worden”. Het armengeld zou dus gaan naar gemeenten zonder armen.

Durnez geeft het voorbeeld van de 10 gemeenten in West-Vlaanderen die het laagste fiscale inkomen hebben. Zij krijgen per inwoner het hoogste bedrag uitgekeerd, maar gemiddeld hebben in die gemeenten slechts 2 inwoners op 1.000 recht op het OCMW-bestaansminimum. Minder dan 7 van hun inwoners op 1.000 genieten een andere vorm van steunverlening vanwege het OCMW.

Er zijn geen woonwagenbewoners, geen immigranten, geen opvanghuizen en dergelijke zodat terecht de vraag kan gesteld worden wat de gemeente met het geld gaat aanvangen.

Daarentegen vindt men in grotere gemeenten veel meer armen, bestaansminimum- en steuntrekkers, thuislozen, migranten enzovoort. Het is in de zogenaamde rijke gemeenten, met veel inwoners met een hoog inkomen, dat men ook de grootste groepen armen aantreft. Verdergaand op de situatie in West-Vlaanderen, stelt Durnez nog dat de tien „fiscaal rijkste” gemeenten bijna vier keer meer OCMW-bestaansminimumtrekkers tellen dan de zogenaamde arme gemeenten, en bijna drie keer meer „andere” OCMW-steuntrekkers.

De conclusie van Durnez bij dit alles is dat de „fiscale armoede” bijgevolg geen goed meetinstrument is om armoede te detecteren.

Anderen vinden de sleutel wel goed. Iedereen pleit misschien een beetje voor de eigen kapel. Het kan echter niet worden ontkend dat terwijl de verdeelsleutel meer de landelijke gemeenten bevoordeligt deze gemeenten inzake de uitgavemogelijkheden zich moeten inpassen in een kader dat geschetst is op basis van de pro-

De Groot

blemen die zich in de grote steden stellen.

Daardoor krijgt men ook tegenstrijdige kritieken : die tegenstrijdigheid is immers in het besluit zelf ingebouwd. Bij het lezen van de ministeriële omzendbrief gingen de gemeentebesturen er aanvankelijk van uit dat zij in staat zouden worden gesteld om aan de sociale problemen in de gemeente tegemoet te komen, wat zij tot op heden bij gebrek aan financiële middelen niet konden. Wanneer men dan die lijsten grondig bestudeert en ter zake de nodige uitleg krijgt, dan blijkt inderdaad dat de structuur van het besluit enkel tot doel heeft de problemen van de grote steden op te lossen. Wij betreuren ● he't dan ook dat de Minister het nodig oordeelde betuttelend op te treden en de autonomie van de gemeenten ter zake aan te tasten.

Mijnheer de Minister, waarde collega's, wij weten allemaal dat de gemeentelijke overheid als bestuursniveau het dichtst bij de bevolking staat. Mijnheer de Minister, ik geloof

De heer E. De Groot (PVV) hekelde de betutteling van de gemeentebesturen in de strijd tegen sociale noden

niet in de onfeilbaarheid, ook niet van gemeentebesturen. Zij staan in ieder geval het dichtst bij de bevolking en worden ook het best gecontroleerd door die bevolking.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ondanks de al dan niet onfeilbaarheid van de gemeentebesturen, zijn zij toch vaak erg begaan met de sociale toestand van hun ingezetenen. Momenteel doen veel gemeenten een grote inspanning, ik bedoel een grotere inspanning dan hun budgettaire situatie het normaal toelaat, om de sociale noden in hun gemeenten op te lossen. Wanneer wij dan zien welke mogelijkheden worden geboden door de lijst die wordt toegevoegd aan het besluit, dan moeten wij betreuren dat een deel van de dotatie niet kan worden gebruikt om de gemaakte kosten financieel draagbaar te maken. Aangezien de Minister de gelden blijkbaar niet wil toevoegen aan het Gemeentefonds, ben ik van mening dat zij zouden moeten worden aangevend ter bestrijding van de kansarmoede, maar dat de gemeenten ter zake een grote beoordelingsmogelijkheid moeten hebben en dat de lijsten die in feite worden toegevoegd slechts als voorbeeld mogen gelden en zeker niet restrictief of betuttelend mogen zijn. Er zijn gemeentebesturen die zich aan alles aanpassen en zich in alles inpassen, alle goede Vlamingen doen dat trouwens, en die zeer handig tewerk gaan. Zo heb ik vernomen dat men in de gemeente Oosterzele, waar collega Van Hecke burgemeester is, grond wil aankopen voor de bouw van chiro- en scoutslokalen. Dat zouden dan kansarme jeugdverenigingen zijn.

In sommige gemeenten wordt overwogen om gronden aan te kopen, zogezegd als terreinen voor woonwaggebewoners, die er echter niet zijn.

Ik denk niet dat het de bedoeling kan zijn om de gelden, die tenslotte overheidsgelden zijn, op dergelijke wijze uit te geven maar dat men integendeel daarmee de werkelijk sociale problemen en de kansarmoede en marginalisatie van bepaalde bevolkingsgroepen moet kunnen bestrijden. Dit moet evenwel kunnen zon-

der betutteling, met een grote vrijheid van gemeentelijke autonomie.

Mijnheer de Minister, u had het daarstraks over onfeilbaarheid. Ik geloof evenmin in de onfeilbaarheid van de gemeentebesturen onder controle van het provinciebestuur met alleen de norm bestrijding van de kansarmoede. Wanneer u bijvoorbeeld stelt dat aankoop van krotten in een kansarme buurt en aanleg van speelpleinen na sloping niet mogelijk is omdat men die aankoop van krotten onmogelijk mag verrechtvaardigen aan de hand van de lijst, dan meen ik dat er iets fout loopt. Wanneer ik constateer dat projecten voor bejaarden, voor gehandicapten, onmogelijk worden gemaakt door die lijst...

Minister L. Van den Bossche : Wat vertelt u daar allemaal ?

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, dat is informatie die ons werd verstrekt.

Minister L. Van den Bossche : Het is niet omdat een ambtenaar u informatie geeft.. . Lees de tekst zoals hij is.

De heer E. De Groot : Uit de tekst blijkt niet dat het wél kan. Wij verwachten van u een antwoord ter zake. Ik zou u durven suggereren aan de gemeentebesturen een versoepelende omzendbrief te sturen zodat onder andere voor gehandicapten, bejaarden, projecten voor begeleid wonen, projecten voor gehoorgestoorden, acties kunnen worden ondernomen en dat elk gemeentebestuur zonder betutteling, met respect voor de gemeentelijke autonomie, projecten zou kunnen uitwerken om de ware sociale noden in elke gemeente, ook in de kleinere, te bekampen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Leo Peeters heeft het woord.

De heer Leo Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, namens de SP wil ik graag een korte verduidelijking geven betreffende ons standpunt aangaande de 2,2 miljard frank uit het Gemeentefonds, ingeschreven voor specifieke bestrijding van kans

L. Peeters

armoede. Een korte historiek wijst duidelijk aan dat de SP vanaf de eerste gesprekken om te komen tot het Vlaamse Regeerakkoord, de gemeenten niet in de kou heeft laten staan.

Na het akkoord in verband met de schuldenherschikking van de grote steden werd duidelijk dat er omwille van de toenmalige Luikse problematiek er een Vlaamse compensatie diende te volgen.

Gent en Antwerpen genoten compensaties ten bedrage van 17,1 miljard. Bij de Sint-Catherinabesprekingen kwam er een bijkomende bonus van 3,2 miljard ten behoeve van de andere steden en gemeenten uit de bus. Uiteindelijk werd in het Vlaams Regeerakkoord, waar ik eerder reeds naar verwees, ingeschreven dat deze bonus zou ten goede komen van de gemeenten en OCMW's.

Tijdens het investituurdebat lanceerde de SP bij monde van Frank Vandebroucke de idee om die som niet selectief maar specifiek te gebruiken als een soort urgentie-programma ten behoeve van sociale achteruitstelling.

Zo werden 1,7 miljard frank besteed via Binnenlandse Aangelegenheden, het departement van Minister Van den Bossche en 500 miljoen via Welzijn en Gezin, waarvoor Minister Lenssens de verantwoordelijkheid draagt.

Afgezien van een aantal technische perikelen omtrent de criteria, die trouwens door de Minister intussen werden getoetst en aangepast, staat de SP volmondig achter deze optie en maatregelen. Er dient vanuit de Vlaamse Executieve in verband met de kansarmoede naar de gemeenten toe iets te worden ondernomen.

Het probleem van de kansarmoede, de vierde wereld, de migranten en andere vergeten en marginale groepen dient extra en prioritair te worden aangepakt. Heeft de heer De Groot samen met heel zijn fractie er in feite al bij stilgestaan dat het neo-liberale beleid waarvan hun partij in

het verleden de motor is geweest quasi onherstelbare schade heeft aangericht en in Vlaanderen op nog geen 10 jaar tijd van het kansarmoede probleem op vele plaatsen een getto-problematiek heeft gemaakt en dat we uit een periode komen waar enkel de success-boys, de moneymakers in het daglicht werden gesteld ?

Weet hij ook dat zo'n neo-liberaal Utopia een diepe kloof heeft geslagen tussen de Vlaamse bevolkingslagen. De voorbije perioden waren onder liberale druk verworden tot wat Berthold Brecht zo duidelijk heeft verwoord met „men ziet enkel diegenen in de schijnwerpers,... den im dunkeln sieht man nicht”. Bijgevolg is deze sociaal-gerichte operatie de enige gezonde manier om de fundamentele achteruitgang qua opleiding, tewerkstelling, behuizing en leefomgeving tegen te gaan.

De gemeenten staan via hun OCMW's en sociale diensten het dichtst bij de bevolking. Zij zijn het die kansarmoede-projecten concreet vorm moeten geven. Dit principe waarbij de Vlaamse Executieve de stof enkel aflevert in plaats van de lokale overheden een te ruim of te eng confectiepak te bezorgen lijkt ons essentieel.

Het lijkt ons nuttig de autonomie in het licht van de nieuwe staatsvorming hier en daar te corrigeren. Loodzware administratieve betutteling vanwege de nu Vlaamse voogdij-overheid zal hierbij het veld moeten ruimen. Maar, het voorzichtig sturen van de gemeenten als het om de aanpak van fundamentele socio-economische of later misschien ecologische problemen gaat lijkt ons wel zinvol, zelfs wenselijk, in het kader van een decentralisatie die duidelijk stoelt op verantwoordelijkheidszin.

Met betrekking tot de bestrijding van de kansarmoede hebben vele steden en gemeenten in het verleden niet altijd blij gegeven van die zin tot verantwoordelijkheid. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Pillaert heeft het woord.

De heer J.P. Pillaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega De

Groot heeft in zijn interpellatie enkele keren de Bijbel aangehaald. Ik zou mijn betoog kunnen beginnen met te zeggen : „Geef en U zal gegeven worden”. Het is echter zo dat de gemeenten al veel meer gegeven hebben dan zij gekregen hebben.

De kansarmen mogen zich in feite gelukkig prijzen dat de grote steden een minder goed, zoniet een slecht financieel beleid hebben gevoerd, Zoniet zouden zij niet hebben kunnen genieten van, wat ik zou noemen, het Fonds-Van den Bossche, Wij zijn blij dat wij wat extra krijgen, dank zij de grote steden die reeds lang hun deel hebben gehad.

Niettegenstaande wij achter het voorstel staan, wensen wij toch een aantal bemerkingsen te maken, vooral met betrekking tot de autonomie van de gemeenten. Het is goed aan de gemeenten financiële middelen ter beschikking te stellen voor de verwezenlijking van bepaalde doelstellingen. Zou het echter niet beter zijn de gemeenten zelf het geld te laten besteden aan projecten die voor hen prioritair zijn. De nationale Regering gaf destijds heel wat richtlijnen ter zake. Zouden wij ook op dit gebied de slogan van de Vlaamse Executieve en van de Vlaamse Raad : „Wat wij zelf doen, doen wij beter,” niet hanteren ?

Wat het fonds als dusdanig betreft, moet ik opmerken dat de kleine landelijke gemeenten soms moeite hebben om de gelden werkelijk te besteden aan de projecten waarvoor zij bestemd zijn.

Ik betwist niet het nut van onderricht in de Nederlandse taal aan migranten in grote gemeenten, maar wat moet ik aanvangen met het geld dat daarvoor is bestemd in mijn gemeente van 9.200 inwoners waar geen migranten verblijven ?

Volgens de lijst kan ook geld ter beschikking worden gesteld voor de aanleg van speelpleinen in de volksbuurten. In onze kleine gemeente hebben wij een zeer groot en zeer goed speelplein waar de kinderen uit alle buurten elkaar vinden, wat bijdraagt tot de integratie, ook op latere

Pillaert

leeftijd. Wat moet ik dan aanvragen met het geld bestemd voor de aanleg van speelpleinen in de volksbuurten ?

Deze voorbeelden gelden niet alleen voor mijn gemeente, maar komen voor in vele kleine gemeenten.

De heer De Groot verklaarde dat de kredieten vooral bestemd zijn voor grotere gemeenten. Kansarmen vestigen zich inderdaad bij voorkeur in grotere gemeenten. Anderzijds zullen ook grotere gemeenten die een goed sociaal beleid hebben gevoerd met aandacht voor de kansarmen ook moeilijkheden hebben om uit de lijst zaken te putten. Indien dit niet het geval is hebben zij in feite geen goed sociaal beleid gevoerd.

Minister L. Van den Bossche: Tenzij die gemeente het geld niet had.

De heer J.P. Pillaert : Dat is dan omdat zij een slecht financieel beleid heeft gevoerd. Wij juichen het initiatief van de Executieve toe om door de oprichting van dit fonds een stimulans te geven aan het beleid inzake de kansarmen en de migranten. Niettemin zouden wij het liever anders zien, op een andere manier en eventueel in een andere vorm gegoten.

Het zou misschien goed zijn dat het bij het Gemeentefonds wordt gevoegd, maar ingevolge onze ontdekking van de laatste jaren onder de bevoegdheid van de nationale Regering, koesteren wij enige vrees.

Thans kom ik terug op de zin waarmee ik ben begonnen : „Geef en u zal gegeven worden”. De gemeenten hebben veel gegeven en nu krijgen ze misschien iets terug. Via het inkrimpen van het Gemeentefonds, evenals via andere zaken hebben de gemeenten reeds veel gegeven. Dat was bijvoorbeeld het geval voor de Geco's, wat in het begin een geschenk was en waar wij hebben op ingespeeld, maar dat thans een bepaalde last betekent. Waarom ? Men vindt deze niet meer en toch dienen wij een aantal te hebben om de subsidie van 400.000 frank te bekomen. Daarom meen ik dat het misschien

toch niet zo goed zou zijn geweest via het Gemeentefonds.

Mijnheer de Minister, ik heb vernomen via mijn gemeente dat het Gemeentefonds voor volgend jaar zou verhogen met 2 procent, terwijl de inflatieverhoging op 4 procent wordt geraamd. Welnu, dat is in feite een inkrimping van de gemeentelijke kas met 2 procent. Is dat waar ? Indien ja, waarom ?

Na alle moeite met de nepstatuten, die nodig waren toen het slecht ging met de industrie en de tewerkstelling, komen de betrokkenen thans rechtstreeks bij de gemeenten aankloppen. Ik geef het voorbeeld van een gemeente met 20.000 inwoners waar het Gemeentefonds 12 jaar geleden voor meer dan 19 procent tussenkwam en nu nog amper voor 12 procent. Gezien in het ruimer kader van alle mogelijke fondsen en toelagen, die ter beschikking van de gemeente worden gesteld, menen wij, dat het positief is vast te stellen dat er inderdaad een bekommernis is voor de kansarmen, dat zulks onder begeleiding dient te gebeuren, maar dat in ieder geval moet worden vermeden dat de gemeenten nog meer moeten inleveren. In dat geval zullen zij veel te veel hebben gegeven vooraleer zij zelf iets krijgen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's ik wil herinneren aan een debat dat wij bij het begin van dit jaar hebben gevoerd naar aanleiding van de dramatische uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen. Toen hier een noodkreet werd geslaakt, toen werd gezegd dat wij bezorgd dienen te zijn over de groeiende onverdraagzaamheid. Volgens sommigen, zij zegden dat vanop deze tribune, had deze groeiende onverdraagzaamheid te maken met een groeiende achterstelling van kansarmen, gebrek aan tewerkstelling, gebrek aan degelijke huisvesting, ingevolge gettovorming, enzovoort. Tegelijkertijd werd er toen aan toegevoegd dat het noodzakelijk is een aantal urgente maatregelen te

nemen om in Vlaanderen tegemoet te komen aan terechte eisen van mensen, die zich in die getto's bevinden, die structureel werkloos zijn, enzovoort. Eén van de voorstellen toen was om hiervoor de bonus van 1,7 miljard degelijk te gebruiken.

Na lange discussies binnen en buiten deze Raad, in kranten en dergelijke, werd een politiek compromis bereikt dat nu het Fonds-Van den Bossche wordt genoemd. Wellicht is het beter de benaming Compromisfonds te gebruiken.

Wanneer wij zien hoe dit compromis door de gemeenten wordt uitgewerkt, stellen wij ons de vraag of het nog beantwoordt aan de vroeger gestelde criteria, onder meer in deze Raad door de Minister en door diverse collega's van de verschillende partijen gesteld.

Ik weet dat het te vroeg is om een definitieve evaluatie te maken van de aanwending van de gelden, met name van de 1,7 miljard.

Uit een aantal steekproeven die wij reeds namen in landelijke en stedelijke gemeenten blijken drie tendensen. Ik spreek mij voorwaardelijk uit ; daarom gebruik ik de term tendensen.

Ten eerste, bepaalde gemeentebesturen gegeven een zeer brede interpretatie aan het kader dat door het Kabinet werd vastgesteld. Ik zou bijna zeggen dat sommige gemeenten het elasticspringen beoefenen in het interpreteren van de lijst van codes.

Ten tweede, constateer ik dat bepaalde gemeenten, via dit Fonds, reeds bestaande uitgaven financieren.

Ten derde, een aantal andere gemeenten maken een oneigenlijk gebruik van de aanwending van deze middelen.

Mijnheer de Minister, vandaar mijn vaststelling : er is blijkbaar een verschil tussen de retoriek van de doelstelling, die hier in januari werd vooropgesteld en de realiteit van de aanwending. Mijns inziens moet de kloof tussen beide worden gedicht. Het gaat hier over de geloofwaardigheid

Geysels

van de politiek, de geloofwaardigheid van een aantal verklaringen.

Vandaar mijn dubbele vraag : worden de tendensen die wij waarnemen ook waargenomen door het Kabinet ? Heeft u al voorlopige ramingen ? Zal deze Raad, in het kader van de bespreking van de begroting-1990, kennis krijgen van de definitieve resultaten van de aanwending van deze gelden ?

De Voorzitter : De heer Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, collega's, het is juist dat dit geld afkomstig is van de fameuze operatie „Schuldverschikking van de grote steden” het zogenaamde wafelijzerakkoord. Achteraf, in het Vlaams Regeerakkoord, wordt een gedeelte van het Vlaamse geld, namelijk 2,3 miljard, aan de Gemeenten en OCMW's toegewezen.

Ik wens collega De Groot er op te wijzen dat hij in zijn analyse schijnt te vergeten dat het niet zo voor de hand liggend was het bedrag van 2,3 miljard voor de Gemeenten en de OCMW's te reserveren. Zeker niet gezien de budgettaire toestand. Bovendien, onderstreep ik dat jarenlang geen bijkomende gelden werden gereserveerd voor Steden en Gemeenten, integendeel. Dit is een vaststelling. Ik denk echter, collega De Groot, dat de waarheid haar rechten heeft ; ook het tegengewicht van sommige benoemingen mag en moet worden vermeld.

Er heeft van januari tot juli een lange politieke discussie plaats gehad, collega Geysels heeft ze trouwens gesitueerd, waarbij vele pistes werden bewandeld.

Een eerste, enigszins populaire piste, — straks kom ik tot de autonomiegedachte, zegt : dit geld moet gewoon bij het Gemeentefonds worden gevoegd en verdeeld. Dit was de uitspraak van sommige collega's, die voordien op allerlei tribunes stelden

dat het Gemeentefonds slecht werd verdeeld. Plots, bij wonder, was het echter goed verdeeld en er werd omwille van opportuniteitsredenen gezwegen. Ik heb een dubbele moraal mogen vaststellen. Dit pleidooi onderbouwd zijn stelling met de vaststelling dat de Gemeenten het dichtst bij de burgers staan. Ter zake van mijn kant geen discussie ; dat is ook mijn mening. Waar het echter fout loopt, is op het punt dat uit deze vaststelling besloten werd dat de Gemeenten die gelden per definitie goed zullen aanwenden.

Een tweede piste poneert ook de verdeling over alle gemeenten, maar niet volgens de criteria van het Gemeentefonds. En variante dus op de eerste piste, met de ingebouwde correctie dat men niet het gecontesteerd criterium gebruikt voor de verdeling.

Op een derde piste hebben de collega's Leo Peeters en Geysels gewezen, namelijk op het onderzoek van de maand januari laatstleden. In de debatten op het einde van vorig jaar en in het begin van dit jaar was deze Assemblee onder de indruk van de verkiezingsuitslag. Sommigen beperkten bepaalde fenomenen tot de migrantenproblematiek, maar de grote meerderheid van deze vergadering was het erover eens dat er een politiek probleem van kansarmoede bestaat. Ik spreek mij hier in mijn functie niet uit over de wijze waarop dit is gegroeid. Het is perfect verklaarbaar, maar in het kader van dit debat beperkt ik mij tot het feit. Men trok de conclusie dat als men niets doet, alles uit de hand loopt en dreigt te ontsporen, met alle gevolgen van dien voor ons democratisch politiek systeem. Dat was de politieke teneur toen. Dan hebben wij de combinatie gemaakt. Wij stelden vast dat er iets fundamenteels diende te gebeuren om aan de kansarmoede te verhelpen, maar waren er ons tevens van bewust dat de budgettaire marge zeer klein was. Wij konden niet 2,3 miljard over de gemeenten verdelen en dan nog eens bovenop 3 miljard uit een hoge hoed toveren. Wij hebben van de nood een deugd gemaakt en de beide problemen gekoppeld met het voordeel dat we gebruik konden maken van het politiek kanaal dat

het dichtst bij de burgers staat om de kansarmoede efficiënt te bestrijden. Wij besloten de gemeenten in te schakelen om juist in te schatten waar de problemen liggen. Wij werken dus geen centraal kansarmoedebeleid uit, maar laten dit aan de plaatselijke besturen over. Ik sta nog altijd volkomen achter deze optie. Centraal verordeningen uitvaardigen betekent ook centraal fouten maken. Ik ben er dus van overtuigd dat de gemeenten, en niet centraal, het aangewezen kanaal zijn om de kansarmoede goed te bestrijden, voor zover de politieke wil in de gemeenten aanwezig is. Zo valoriseren wij ook de gemeenten.

Op dat ogenblik ontstond er een zijdiscussie, uitmondend in een ernstige schoonheidsfout. De twee grote steden werden buiten de verdeling gelaten. Wanneer we eerlijk zijn, moeten we toegeven dat dit ook samenhangt met het cumulatieverbod dat in al de grote partijen bestaat. Dit zorgt ervoor dat het Parlement bevolkt is met burgemeesters van kleinere steden en gemeenten. Ik stel dit vast. Ik zie geen burgemeesters of schepenen van Gent en Antwerpen. Zelfs voor de middelgrote steden rijst het probleem van de afwezigheid in dat half-rond. Ieder houdt uiteraard het meest van de eigen dochter of zoon en een deel van de sfeer hier en in de Commissie wordt dan ook bepaald door burgemeesters en schepenen van kleinere gemeenten. In de Commissie bekomt men dan wel een soort eensgezindheid, maar bepaalde stemmen ontbreken. Dan krijg ik het VBSG over de vloer met dikke, uitgewerkte dossiers, om de middelgrote steden te verdedigen, maar in het Parlement en in de commissie zijn ze niet vertegenwoordigd. Het feit dat voorafgaandelijk 17,1 miljard zou worden verdeeld tussen de twee grote steden heeft uiteraard meegespeeld, maar we moeten eerlijk toegeven dat de kansarmoede precies in die twee grote steden geconcentreerd is. Uiteraard geef ik ook toe dat het niet mogelijk is om een grote financiële operatie uit te voeren aan de ene kant en voor de 306 andere gemeenten niets te doen. De heer Geysels sprak het woord compromis op een nogal belastende wijze uit, maar

Van den Bossche

in zekere mate gaat het hier inderdaad om een politiek compromis tussen het feit dat de grote steden enerzijds kunnen vragen bovenaan de lijst inzake kansarmoede te staan en dat men anderzijds een belangrijke schuldontlasting voor de grote steden heeft uitgevoerd, wat niet betekent dat het hun problemen volledig oplost. Ziedaar een eerste schoonheidsfout van het besluit.

Een tweede wijziging aan de rechtlijnige logica is het feit dat de toelating werd gegeven om in sommige gevallen de helft van het bedrag te gebruiken ter bestrijding van het gewoon deficit van het OCMW. Dit punt werd door iemand aangekaart in de Commissie. Niemand, ook de interpellant niet, heeft kritiek geuit, waarin ik hem trouwens volledig gelijk zou hebben gegeven, inzake deze OCMW-regeling. Alhoewel best kritiek mogelijk is op de wijze waarop deze toegepast wordt.

Men werkt namelijk met het gemiddelde van het aandeel van de sociale functie in de globale begroting. Overschrijdt men dit gemiddelde, dan mag men de 50 ten honderd regeling toepassen. Wordt het gemiddelde niet bereikt, dan kan het niet. Men zou kritisch kunnen doen opmerken dat globale begrotingen vertekend zijn door de aanwezigheid van gemeentelijk onderwijs. Heeft men bij voorbeeld een sterk uitgebouwd gemeentelijk net, zonder rekening te houden met de niet-gesubsidieerde ambten, dan zullen er in de begroting een 20 à 30 procent of meer inkomsten en uitgaven geboekt staan die rechtstreeks door de nationale overheid betaald worden. Een gemeente met kwaliteit een invulling van de sociale functie, die zelf onderwijs inricht, bekomt aldus een ander, lager, percentage dan een gemeente die geen onderwijs inricht. Bepaalde gemeenten zouden dus zo kunnen onder de schreef vallen en andere erboven. Deze laatste gemeenten zouden immers de helft van de ontvangen gelden aan het OCMW kunnen besteden.

De heer Van Keirsbilck : Men zou de rekeningen moeten bekijken.

Minister L. Van den Bossche : Inderdaad, dit is een mogelijke eerste oplossing. Een tweede mogelijkheid bestaat erin om het geheel van de sociale uitgaven per inwoner in die gemeenten te berekenen. Het is evident dat ter zake een correctie noodzakelijk is voor 1990.

Ik dank de heer De Groot omdat ik, dank zij zijn interpellatie, de heer Durnez voor het eerst in het openbaar kan antwoorden. Daarop zal ik straks nog terugkomen.

Een ander verhaal betreft de verdeling. In feite is uw dienaar politiek een ezel. Had ik de politieke willekeur beoefend, subsidies gegeven, dan zat ik nu rustig. Iedereen zwijgt dan om de goedkeuring van zijn project, en de subsidie, te krijgen. Als ik een subsidiefonds had gemaakt, zou niemand hierover vervelend gaan doen. Denk maar aan de 500 miljoen voor Minister Lenssens. Verdeelt men echter objectief, dan rijzen er blijkbaar allerlei moeilijkheden. Dat heb ik intussen geleerd. Ondanks de pleidooien van alle politieke partijen voor objectieve criteria kan men in de praktijk veel rustiger werken en heeft men meer mogelijkheden wanneer men subsidies toekent aan een project. Men kan dan de projecten afwegen op hun waarde. Uiteraard kan men daarbij vergissingen maken. Het blijft echter een ja of neen antwoorden, een gedeeltelijk of volledige subsidiëring van een bepaald project. Hier is misschien een politieke beoordelingsfout gemaakt.

Ik vraag mij af of het niet beter is het bedrag als een subsidie in te schrijven. Op die manier, mijnheer Geysels, kunnen de fouten beter worden opgespoord dan bij de objectieve criteria voor verdeling over allen, zoals door mij gehanteerd. De objectieve criteria wat de aanwending betreft zijn ook bepaald. En daarmee heb ik het gepassioneerde debat over de autonomie geseit.

Inzake autonomie ben ik de eerste om te zeggen en te herhalen dat het gemeentebestuur het dichtst bij de burger staat en dus als men over kansarmoede spreekt het best is geplaatst. Ik zeg echter niet, zoals som-

migen dat stilzwijgend doen, dat het gemeentebestuur altijd het best optreedt. Het verschil tussen de teneur van de interpellatie en mijn antwoord is dat de heer De Groot, op de achtergrond, enigszins de onfeilbaarheid van de burgemeester situeert. Als men de kansarmoede als uitdaging neemt, moet men deze onfeilbaarheid echter niet overdrijven. Ik heb een combinatie van gegevens gemaakt. Mijnheer de Groot, u bent te verstandig om te menen dat de autonomie daardoor wordt gefnuikt.

De omzendbrief is inderdaad voor verbetering vatbaar. Alles is echter vrij snel moeten gebeuren en er zal een evaluatie worden gemaakt. Eén en ander is misschien niet goed geformuleerd, en het beleid moet zichzelf permanent in vraag stellen en de nodige wijzigingen durven aanbrengen. Als er maar één soort autonomie bestaat, met name een autonomie die enkel ontvangt en voor de rest het zwijgen oplegt aan de Minister, dan stel ik voor om het ambt van de Minister van Binnenlandse Aangelegenheden af te schaffen. In dit geval volstaat het dat een Minister elk jaar zijn handtekening plaatst onder de uitkeringsbedragen van het Gemeentefonds. Als men dat politiek wil, ben ik bereid dit te aanvaarden. Tot op heden was men echter terecht van oordeel dat er een samenspel diende te zijn tussen een verregaande autonomie enerzijds en een zekere mate van bijzondere of algemene voogdij anderzijds. Hier is de voogdij zoek.

De heer R. Daems : Mijnheer de Minister, u zegt dat u een aantal wijzigingen zal aanbrengen in de omzendbrief. Vele gemeenten zijn ongerust over wat er nu juist met die fondsen moet gebeuren. Wordt het terrein, waarvoor de fondsen kunnen worden gebruikt, verruimd? Volgens ons ontbreken een aantal essentiële zaken.

Kan u inzake de overdraagbaarheid van de kredieten een publieke uitspraak doen, zodat een aantal collega's weten of het kan of niet.

Minister L. Van den Bossche : Indien uw vraag u nauw aan het hart ligt, zal mijn antwoord u gelukkig maken.

Van den Bossche

Het verhaal rond de autonomie heeft men op een weinig ernstige wijze opgeblazen. Er is een evenwicht, zoals er trouwens altijd in heel het beleid, over alles, een evenwicht is. Er kunnen evenwel altijd fouten, en dit langs beide kanten, gebeuren. Ik kan dat gerust toegeven. Wat er hier is gebeurd, is niet het aan banden leggen van de autonomie van de gemeenten. Dat zou men wel doen indien men centraal een armoedebeleid zou uitstippelen en dit zou opleggen blind aan iedereen. Wij doen dat niet. Wij zeggen enkel dat men een kansarmoedebeleid moet voeren en er nieuwe initiatieven moeten zijn. Wij zijn uitgegaan van de politieke ideeën die in januari bij iedereen leefden. Collega's Geysels en Peeters hebben eraan herinnerd, maar blijkbaar zijn velen dat vergeten, of willen velen dat vergeten.

Ik ga eerst en vooral antwoorden op de eerste vraag van collega Daems. Bepaalde zaken zullen worden herschreven in die zin dat men meer naar een finaliteitsomschrijving gaat.

Ik wil een bepaald resultaat bereiken. Ik wil dat het bedrag wordt besteed aan de kansarmoede in zijn relatief brede betekenis van het woord. Het is misschien wel zo dat bepaalde formuleringen, de wijze van opsomming, de verwijzing naar bepaalde numerieke gegevens van begrotingsposten en dergelijke, hindernissen zijn voor een inhoudelijke interpretatie.

Ik wil de technische hinderpalen eruit halen en een duidelijke finaliteitsomschrijving geven. Zodoende blijf ik trouw aan het ideeëngoed van maanden geleden; ideeëngoed dat op een bepaald moment door collega Vandebroecke werd geformuleerd.

Men moet dus de autonomie in zijn juist kader plaatsen. Het is er geen aantasting. Via enig reglementair ingrijpen wil ik voorkomen dat dit geld afgevoerd wordt van zijn politieke bedoeling. Vele wolven die huilen in het bos over de autonomie is het niet om de autonomie te doen, maar om ongestraft dat geld te mogen gebruiken waarvoor het niet bedoeld is.

Zo kom ik tot de controle. In feite is het best in deze Assemblée traditio-

nele zaken te doen. Zodra er geen traditionaliteit is, ontstaat er een soort verwarring. De traditionele manier qua controle is 39 soorten papieren te moeten invullen die naar de provincie worden gestuurd om nadien mijn administratie te bereiken. Ik ontvang dan de documenten geef mijn fiat of niet en stuur alles terug naar mijn administratie, diè dan op haar beurt alles aan de provincie overmaakt die ze aan de gemeente in kwestie bezorgt. Met dit systeem zal geen enkele collega grommen en is iedereen tevreden, want het systeem is altijd zo geweest en het zal altijd wel zo blijven. Ik heb beslist die controle niet op die ambtelijke manier uit te voeren.

Ik wil geen nieuwe bureaucratie, maar wel een politieke controle. Dat betekent dat het eerste en grote controlemoment de gemeenteraad is. Daar moet worden gediscussieerd en moet het debat worden uitgevochten. Voor mij is dat de echte democratische controle. Ik hoor alom dat sommige burgemeesters daar zeer zwaar over grommen. Sommigen vinden het blijkbaar een aberratie dat zij in de gemeenteraad soms uitleg moeten geven. Daarna is er wel een tweede controle, bij het overzicht van de rekeningen, waarbij gebeurlijk sanctieringen kunnen worden getroffen door het daaropvolgende jaar niets of minder uit te betalen.

De heer Durnez, schepen van Ieper, lid van het Kabinet van een Collega, heeft zijn vriend, een markant bekende journalist die nog met Durnez op hetzelfde Kabinet gezeten heeft, aangesproken die op zijn beurt een artikel geschreven heeft, waarin hij wat de heer Durnez heeft geschreven tot studie promoveerde. Ik weet niet of de heer Durnez academisch genoeg geschoold is om een studie te maken. Ik heb die studie nooit gekregen, maar heb er toch een kopij van bekomen. Indien dat een studie is, deel ik alle licentiaat-studenten mee om voortaan, bij het neerleggen van hun licentiaatsthesis de titel aggregaat hoger onderwijs te vermelden. Als dit geschrift de naam studie verdient dan is een licentiaatsthesis een aggregaat hoger onderwijs. Wat dan een doctoraat is weet ik niet, wij zul-

len er een nieuwe term moeten voor vinden. Het gaat hier dus om iemand die even heeft getelt en uit zijn optelling dadelijk conclusies heeft getrokken, zonder enige discipline van wetenschappelijke statistiek.

Waarvan gaat die studie uit? Het criterium om de problemen te situeren zijn de aantallen steuntrekkers. Hij zegt hoeveel steuntrekkers er op een bepaalde plaats zijn.

De heer A. Denys : Dat is geen juist criterium.

Minister L. Van den Bossche : Daar ga ik mee akkoord. Maar Durnez verstaat dat niet. Ondertussen is de man gepromoveerd tot studax, hij maakt studies. De heer De Groot, die ik respecteer en waarvan ik de intelligentie ken, laat zich vangen. Ook hij spreekt van de studie van de heer Durnez. Die studie trekt op niets. Het betekent axiomatisch dat in Vlaanderen niemand recht heeft op steun die geen steun heeft gevraagd en gekregen en die dus niet als steuntrekker is erkend. Dat is tot en met aberrant. Het is algemeen geweten dat op het platteland de anonimiteit niet bestaat, en dat de algehele cultuur van het platteland een enorme rem vormt. Wat een gemeentebeestuur ook wil doen, het is voor een plattelandsgemeente zeer moeilijk bij de bevolking te doen assumeren dat de COO niet meer bestaat, maar dat wel het OCMW bestaat. Dat is een enorm moeilijke opgave. Vergelijken wat in een stad als Ieper gebeurt voor de steuntrekkers met een of andere kleine gemeente uit de omgeving zijn zaken vergelijkbaar die niet vergelijkbaar zijn. Uitgaande van die axiomatische benadering waarbij de wereld op zijn kop wordt gezet, zegt de heer Durnez dat de rijkste steden, de steden met de meeste kansarmoede, het minste geld en de steden zonder kansarmoede het meeste geld krijgen.

Nu zeg ik niet dat alleen het door ons gehanteerde criterium zaligmakend is. Ik zeg alleen dat de studie van de heer Durnez die naam niet verdient, noch qua omvang noch qua wijsheid. Het criterium dat wij hebben gehanteerd is dat van de fiscale draag-

Van den Bossche

kracht. Als er gefraudeerd wordt zit ik natuurlijk met vervalste gegevens. Ik weet ook dat op het platteland voor een aantal landbewoners een systeem van aangifte heerst dat wettelijk aanvaard wordt, maar dat misschien een verkeerd beeld geeft van het inkomensniveau van die landbouwers. Men moet dat ook niet overdrijven : het aandeel van de landbouwers in de gemeentelijke fiscaliteit is relatief klein. Ik meen dus dat wij een relatief goed criterium hebben om vast te stellen hoe groot de draagkracht per inwoner van een gemeente is.

Men vindt natuurlijk niet zo gemakkelijk een andere criterium dat even goed is. Al wist ik wel dat het niet zeker is dat de gemeente waar de fiscale draagkracht het laagst is per definitie de hoogste sociale vraag kent. Men kan bijvoorbeeld een gemeente hebben waarin alle inwoners zich op een laag inkomstenniveau situeren, maar nog duidelijk boven de armoedegrens. Dat is een gemeente die zal worden erkend als zijnde een gemeente met relatief lage fiscale draagkracht. Voor een gemeente die lage en hoge inkomens telt, zodat het ene misschien het andere compenseert, zal men een vertekend beeld krijgen. Het is niet de facto juist dat de gemeente met de laagste fiscale draagkracht de hoogste sociale vraag heeft, maar het is natuurlijk wel zo, dat de gemeente met de laagste fiscale draagkracht de grootste kans loopt op de grootste sociale vraag, want dat betekent dat veel inwoners fiscaal weinig of niets betalen. Dat is de redenering die wij hebben gevolgd, maar ik beweer niet dat deze alleen Zaligmakend is. Als het criterium kan worden verfijnd, voor mij niet gelaten. Ik ben bereid, ook in de commissie, naar de collega's te luisteren, op voorwaarde dat zij niet aankomen met een redenering à la Durnez, want dat is niet meer ernstig.

Ik stel vast dat wij er inzake gegevens in Vlaanderen niet goed voorstaan. wij hebben zeer weinig gegevens over zeer veel zaken, zodanig dat het moeilijk is om nieuwe bijkomende criteria te hanteren ter verfijning van

de bestaande. Zodra men een nieuw criterium wil invoeren moet men er zeker van zijn dat de cijfers die worden gebruikt ook juist zijn. Dat is het voordeel van het fiscale criterium.

Een andere zaak die ik aan de heer Durnez wil zeggen is dat hij, hoe studeer hij ook is, het laatste onderzoek van de Europese Gemeenschappen niet heeft bekeken. waarin eveneens duidelijk wordt gesteld dat er vaak geen voorzieningen zijn, ondanks het bestaan van behoeften. Want, dat is een tweede axioma in zijn redenering. Hij zegt : waar er geen structuren zijn, zijn er geen behoeften. Als ik die redenering volg, zeg ik dat er in Vlaanderen maar enkele plaatsen zijn waar vrouwen slagen krijgen van hun man, namelijk bij voorbeeld in Gent, Leuven en Antwerpen, want alleen in die gemeenten is er een opvanghuis voor geslagen vrouwen. **(Diverse opmerkingen en gelach)** Ik trek de redenering van de heer Durnez nu een beetje in het belachelijke, maar op een bepaald ogenblik poneert hij duidelijk dat er maar voorzieningen zijn als er noden zijn en dat er geen noden zijn waar er geen voorzieningen zijn. Het Europees onderzoek bewijst dat er soms behoeften zijn die men moeilijk kan onderkennen of niet onderkent. Dat gebeurt onder meer in de plattelandsgemeenten, waar veel versluierde en sluimerende behoeften aanwezig zijn. De toestand is dan ook voor de bestuurder anders. Hij vindt moeilijker een antwoord op de vraag naar kansarmoede en naar een eventuele oplossing dan de bestuurder van een grote stad, waar deze problemen meer dan de oppervlakte komen, beter gekend zijn.

Ik ontken niet dat er in grotere gemeenten en steden meer problemen zijn. Het krediet ondersteunt vooral de gemeenten die minder draagkracht hebben.

Uit een studie over het verschil in fiscale draagkracht van gemeenten blijkt dat dit verschil coëfficiënt 4,6 bedraagt : de gemeente Mezen is het armst per inwoner ; Sint-Genesius-Rode was het rijkste en nu is dat Kraainem. Bij eenzelfde fiscale aanslagvoet van de aanvullende perso-

nenbelasting en de onroerende voorheffing haalt Mezen er 1 frank uit en Sint-Genesius-Rode 4.6.

We wensen dit grote verschil te corrigeren. Volgens objectieve criteria wordt het geld aan de gemeenten gegeven die het trouwens intussen hebben ontvangen.

Mijnheer De Groot, u heeft vergeten te vermelden dat wij iets goeds hebben gedaan. Meestal belooft de Regering iets maar krijgen de betrokkenen het niet onmiddellijk, ofwel veel te laat. Het geld staat nu al op de gemeentelijke rekeningen.

De heer E. De Groot : Het besluit zou zijn verwelkomd met vreugdevuur en beziungeschal. Er is echter verwarring ontstaan toen men het kader kende waarin het geld moest worden ingepast. In mijn toespraak vermeldde ik toch ook wel het positieve.

Minister L. Van den Bossche : De gemeenten hebben de uitdaging om de kredieten zinvol te besteden.

De heer Geysels heeft zeer concrete vragen gesteld. Hij vroeg of het gebruik beantwoordt aan de criteria. Tot op heden kan ik daarop geen definitief antwoord geven. Wat ik zeg, is wat ik aanvoel.

De heer Geysels is een tendens vergeten, namelijk deze om het geld goed te gebruiken. Hij gaf alleen maar negatieve tendenzen. It is the duty of the opposition to oppose. Ik kan gemeenten noemen waar het geld goed is gebruikt. Het is mijn bedoeling om aan de Commissie een verslag over te maken en hun in kennis te stellen van mijn evaluatie zodat er een grondig debat kan gevoerd worden.

Het is juist dat er problemen zijn in verband met de aanwending. In sommige gemeenten bestaat het gevaar van oneigenlijk gebruik. Sommige gemeenten pogen, zelfs op vrij brutale wijze, projecten uit de begroting te schrappen met de bedoeling het geld te gebruiken voor die voorziene projecten. Dat is boerenbedrog ten opzichte van de politieke bedoeling en dat zal worden gesanctioneerd. Mijn controle zal meer zijn :

Van den Bossche

is de bedoeling gevolgd of is het geld besteed in het kader van dit krediet, dan wel of de letter gerespecteerd is ?

Sommigen geven een brede interpretatie maar dat is niet altijd verkeerd. Sommige interpretaties wijzen erop dat bepaalde elementen van onze normeringstechniek kaduuk zijn. Elke brede interpretatie is niet de facto negatief, vooral niet als men het doelgericht bekijkt.

Sommige gemeenten doen een oefening elastiekspringen. Mijn nationale Collega heeft dat verboden en vindt dat gevaarlijk. Ik vrees dus dat sommige gemeenten op gevaarlijke weg zijn en dat ik die elastiek mee zal helpen doorknippen met sancties volgend jaar, die dan nogal hard zullen aankomen.

Wat uw vraag betreft in verband met een versoepelende omzendbrief, gaat het in feite om een dubbele vraag, namelijk een versoepeling van de omzendbrief en een versoepeling van het besluit zelf. Uiteraard kan ik bij omzendbrief het besluit niet wijzigen. Na drie maanden functioneren werden vele vragen gesteld en opmerkingen geformuleerd. Uit deze vragen hebben wij veel geleerd. Hoe dan ook zal er een bijsturingsoperatie plaatsgrijpen ten einde de politieke finaliteit beter te kunnen bereiken. In die zin deel ik de bekommernissen van collega Geysels.

Na indiening van het interpellatieverzoek van de heer De Groot, heb ik reeds enkele zaken laten wijzigen. Andere zullen later volgen in gelden van 1990. Zonder aan de doelstellingen van het besluit van 12 juli 1989 te raken, een besluit tot wijziging van het besluit tot vaststelling van de regels inzake de verdeling en het gebruik van het bijzonder krediet ter ondersteuning van het gemeentelijk beleid ten aanzien van zwakke bevolkingsgroepen, heeft de Vlaamse Executieve op mijn voordracht in haar vergadering van woensdag 11 oktober 1989 een besluit tot wijziging goedgekeurd.

De doorgevoerde wijzigingen zijn de volgende.

Het besluit van 12 juli 1989 bepaalde in artikel 12 dat het bedrag dat in de loop van het dienstjaar niet werd besteed, dit is vastlegging, overeenkomstig de bepalingen van dit besluit wordt afgehouden van het aandeel van de gemeente in de eerstvolgende toekenning van een gelijksoortige toelage en verdeeld over de gemeenten die voor de verdeling van die toelagen in aanmerking komen.

Gelet op de procedure die wettelijk is voorzien voor uitgaven van de buitengewone dienst, is het voor vele gemeenten praktisch onmogelijk de hele aanbestedingsprocedure te doorlopen vóór 31 december 1989. Het is echter slechts na deze aanbestedingsprocedure, die uiteindelijk resulteert in het aangaan van een geldelijke verbintenis door de gemeenten tegenover een nominatief gekende schuldeiser, dat de voorziene kredieten vermeld in de nominatieve schuldvorderingsstaat, kunnen worden overgedragen naar het volgend dienstjaar.

Ondanks de duidelijke intentie van de gemeenteraad, geconcretiseerd in de principiëbeslissing van de gemeenteraad ter uitvoering van een project ter bestrijding van de kansarmoede, zouden de gemeenten gezien de wettelijke bepalingen ter zake onder de bij artikel 12 van het besluit voorziene sanctie vallen waardoor zij bij de verdeling-1990 van het bijzonder krediet gevoelig minder zouden krijgen.

Daarom werd, zonder aan de doelstellingen van het besluit van 12 juli 1989 te raken, in het wijzigingsbesluit de mogelijkheid voorzien om het aandeel 1989 in het bijzonder krediet overdraagbaar te maken naar de gemeentebegroting-1990.

Ik meen dat wij hiermee aan de ergste zorg die bij vele gemeenten bestaat, zijn tegemoet gekomen. Dit kan alleen maar meewerken om ervoor te zorgen dat de toegekende kredieten goed worden gebruikt.

Concreet betekent dit dat alle uitgavenkredieten waarvoor de gemeenten bij gemeenteraadsbeslissing een principiëbeslissing tot uitvoering ge-

troffen heeft, doch waarvoor de vastlegging per 31 december 1989 niet kan bewezen worden, dit krediet opnieuw mag ingeschreven worden in de begroting 1990. In het besluit was ook bepaald dat men langs de uitgavenzijde 3/2 moet inschrijven van het aan de desbetreffende gemeente toegekende aandeel ten einde ervoor te zorgen dat 100 procent van het aandeel zou worden opgebruikt.

Gelet op de overdraagbaarheid van de uitgavenkredieten naar de gemeentebegroting-1990 werd deze bepaling in het wijzigingsbesluit niet langer weerhouden. Dit gaf bovendien aanleiding tot bijkomende nadelen. Inderdaad, sommige gemeenten met beperkte budgettaire middelen kwamen in feite in onevenwicht. Indien de wet dan werd toegepast, zou de begrotingswijziging moeten worden verworpen. Ook dit probleem werd nu ontweken.

Tenslotte valt door de wijziging van artikel 12 van het besluit van 12 juli 1989 de sanctie weg voor dit jaar. Gezien de overdraagbaarheid naar de begroting-1990 is het behoud ervan absoluut niet meer noodzakelijk. Dit besluit werd middelerwijl aan de gouverneurs toegestuurd en werd aan de gemeenten omstandig uitgelegd.

Collega De Groot, deze wijzigingen werden nu reeds aangebracht, wel degelijk op grond van een evaluatie. In de Commissie moeten wij hierover rustig met elkaar kunnen praten zodanig dat er nog bijkomende wijzigingen kunnen worden aangebracht, zowel verfijningen in de wijze van toekenning van de bedragen als in de wijze van gebruik ervan.

De heer R. Daems : Mijnheer de Voorzitter, is er voor 1990 een krediet uitgetrokken en wil u dit desgevallend op dezelfde manier verdelen ? Vele gemeenten zijn op dit ogenblik bezig met het opmaken van hun begroting. Het zou dan ook nuttig zijn dat zij nu weten of er al dan niet een krediet bestaat. En zo ja, hoe groot dat is. Als de gemeenten dit niet weten zijn zij niet in staat een serieuze begroting op te maken en zullen zij in 1990 weer begrotingswijzigingen moeten aanbrengen en vertragen oplossen.

Minister L. Van den Bossche : Op de ingediende begroting is hetzelfde bedrag als voorheen uitgetrokken. Tot op heden is er geen enkele wijziging aangebracht aan de verdelingscriteria en ik zie niet in dat die gewijzigd zullen worden. Er moet dus geen probleem zijn bij het opmaken van de gemeentebegrotingen dit jaar.

Mijnheer de Voorzitter, ik hoop hiermee de interpellant en de andere sprekers te hebben geantwoord naar godsvrucht en vermogen.

De Voorzitter : De heer De Groot heeft het woord voor een repliek.

De **heer E. De Groot** : Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Minister voor zijn omstandig antwoord. Instel met blijdschap vast dat een aantal van onze vragen een oplossing kregen.

Toch nog een paar kleine opmerkingen. Uit het antwoord van de Minister mogen we afleiden dat het hem vooral te doen is om een democratische controle in plaats van om een loodzware administratieve controle. Enerzijds zijn er de doelstellingen en de moderne stijl van de Minister, maar anderzijds worden de gemeenten nog steeds geconfronteerd met de administratieve controle van een provinciebestuur oude stijl. Misschien aanvaardt de Minister wel dat een gemeente bepaalde programma's voor gehandicapten, bejaarden en kansarmen opstelt, maar kan het provinciebestuur die niet goedkeuren op grond van de lijst toegevoegd aan het besluit van 12 juli. Deze toestand blokkeert de gemeenten in hun handelen en dit ondanks de massa geld die ze toegespeeld krijgen. Het komt erop aan dat de gemeenten weten dat ze dit geld zeker kunnen gebruiken voor de bestrijding van kansarmoede en voor andere reële problemen en dat ze niet door het provinciebestuur zullen worden teruggefloten op basis van een restrictieve lijst. Al jaren wilden sommige gemeenten concrete problemen oplossen. Nu krijgen ze extra geld, maar zien zij zich bijna verplicht hulpprogramma's uit te denken die in een bepaald kader passen. Mijnheer de Minister, wij rekenen op u voor een versoepeling van de omzendbrief en hopen dat de ge-

meenten niet zullen worden teruggefloten op basis van een lijst en een louter administratief kader. Met deze gelden zouden de gemeenten toch de kansarmoede moeten kunnen bestrijden en dat was toch uw bedoeling, dacht ik. (**Applaus**)

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer A. Van Aperen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de fietspaden-actie in de Noorderkempen

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Aperen tot de heer Sauwens. Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de fietspaden-actie in de Noorderkempen.

De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer A. Van Aperen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het zal u wellicht niet ontgaan zijn dat op de dag van de trein-tram-bus-actie er in de Noorderkempen ook nog een andere actiedag plaatsvond.

Aan deze fietspadenactie in en rond Hoogstraten werd op zaterdag 7 oktober 1989 massaal deelgenomen door de plaatselijke bevolking. De deelnemers bestonden uit alle leeftijds- en beroeps categorieën. Vooral de jeugd van 13 tot 20 jaar die dagelijks die wegen moet gebruiken was vertegenwoordigd. Natuurlijk kwamen zij uit de verschillende omliggende gemeenten en werd de zaak gesteund door de gemeentebesturen die ook aanwezig waren.

De problemen inzake verkeersveiligheid in de Noorderkempen zijn niet nieuw. In de Noorderkempen werd reeds jarenlang geijverd voor de aanleg van veilige fietspaden.

Bijna driekwart van de ongevallen gebeurt op de rijkswegen. De wegen-

structuur van deze regio wordt precies in grote mate bepaald door de rijkswegen. Bij de méér dan 13.000 vrachtwagens die in Meer dagdagelijks de grens overschrijden kiest een belangrijk gedeelte niet voor de autosnelweg E19, die het verkeer tussen Antwerpen en Breda moet opvangen, maar wel voor de secundaire wegen. Dit verhoogt in grote mate de verkeersintensiteit op deze secundaire wegen en legt een zware hypothek op de veiligheid van de andere weggebruikers, vooral de zwakke weggebruikers met name de fietsers. Deze laatste moeten bij gebrek aan alternatieve wegen eveneens veelvuldig gebruik maken van de rijkswegen.

We kennen dus in de Noorderkempen een situatie waarbij het zware wegvervoer, de autogebruiker en de fietser massaal gebruik maken van rijkswegen. Langsheen deze rijkswegen zijn er nauwelijks fietspaden en de bestaande fietspaden verkeren in een slechte staat.

Mijnheer de Voorzitter, sta me toe dat ik even een duidelijk overzicht geef van de bestaande situatie inzake fietspaden in onze regio.

Nergens zijn er fietspaden in eigen bedding.

Vrijliggende fietspaden zijn er langsheen de N24 tussen Minderhout en de grens. Deze fietspaden bevinden zich echter in een slechte staat en de zwakke weggebruiker moet op deze route 4 maal de drukke weg oversteken.

Wat de aanliggende fietspaden betreft is er een tracé dat werd aangelegd langsheen de N215 vanuit St.-Lenaarts. Deze aanliggende fietspaden dienen gebruikt als dubbelrichtingsfietspad en zijn van de rijweg slechts gescheiden door een smalle strook kasseien. Ze zijn bovendien te smal om toe te laten dat fietsers elkaar zonder problemen zouden kunnen kruisen.

Wat betreft de andere wegen is de situatie al niet beter.

De fietspaden zijn hierbij een geschilderde strook op de rijweg zelf ofwel een met een geschilderde lijn geschei-

Van Aperen

den betonstrook van maximaal 95 cm, ook het zelfmoordstrookje genoemd.

U begrijpt, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, dat de mensen van de Noorderkempen zich terecht zorgen maken, zeker als we weten dat er dagelijks in de Noorderkempen 5.000 mensen met de fiets op weg zijn en blootgesteld zijn aan grote gevaren.

De onveiligheid van de rijkswegen wordt gestaafd door de ongevalstatistiek. Langs de rijkswegen vinden tweemaal zoveel ongevallen met gewonden plaats dan langs de andere wegen.

Houden wij rekening met de geldende normering inzake vrijliggende fietspaden dan komen bijvoorbeeld alle invalswegen naar Hoogstraten in aanmerking voor vrijliggende fietspaden. Voor de weg van Wortel naar Merksplas wordt deze norm overschreden met bijna de helft, de weg van Hoogstraten naar Loenhout : 1,3 maal de norm, de weg Hoogstraten naar Wortel : 4 maal de norm, de weg van Hoogstraten naar Rijkevorsel : 11 maal de norm !

Mijnheer de Voorzitter, wij van de Noorderkempen zijn op het gebied van de fietspaden een vergeten streek. Al jaren worden wij met een kluitje in het riet gestuurd en al dikwijls werden ons beloften gedaan, maar steeds is het bij woorden gebleven.

Nochtans als wij ons baseren op de vele persverklaringen van de bevoegde Gemeenschapsminister zouden wij ons geen zorgen meer hoeven te maken. Ter illustratie zal ik hierbij uw persverklaring citeren in de Gazet van Antwerpen van 25 april :

„Vroeger werden fietspaden al te vaak aangelegd op plaatsen waar bouwkosten laag waren in plaats van daar waar er behoefte aan was. Aan

dit goedkoop beleid wens ik een einde te stellen. De fietser moet een veilige plaats krijgen in het verkeer.“, einde citaat.

In uw beleidsnota van maart 1989 die als titel mee kreeg : Mobiliteit in de jaren 90 : van productie naar kwaliteit lezen we onder andere het volgende :

„Vooral het fietsgebruik voor lokale verplaatsingen, school, winkel, moet worden gestimuleerd. Veiligheid moet hierbij de hoofdtoon vormen. Per provincie zal op basis van objectieve criteria een fietspadenplan worden opgesteld.”

Collega's, waarover zouden wij ons nog zorgen moeten maken, gelet op de persnota en de beleidsnota ? Laten we echter terugkeren naar de realiteit. In de begroting 1987 was er op artikel 73.22 een ordonnanceringskrediet voorzien van ongeveer 1,3 miljard. Voor het Arrondissement Turnhout was hiervan 150 miljoen voorzien voor de aanleg van fietspaden, of 40 kilometer fietspaden. In de Noorderkempen heeft men voor de regio Hoogstraten alleen al nood aan 60 kilometer fietspaden.

Voor 1990 voorziet de Gemeenschapsminister in zijn beleidsnota van 23 maart 1989 het uitvoeren van doorlopende en veilige fietspaden. Inderdaad, mijnheer de Minister, wanneer we kijken naar de begrotingscijfers van 1990 stellen we vast dat het ordonnanceringskrediet op artikel 73.22 verhoogd werd tot bijna 3,7 miljard frank. Kan u mij meedelen hoeveel kredieten hiervoor specifiek bestemd zijn voor de Noorderkempen, voor de aanleg van doorlopende en veilige fietspaden en kan u ons een overzicht geven van de tot nu toe genomen beslissingen in verband met het probleem van de fietspaden in de regio Noorderkempen ?

Tenslotte wil ik er aan toevoegen dat een studie 4 jaar geleden door IOK, Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij der Kempen uitgevoerd, en collega De Seranno heeft zich met deze problematiek ook intens beziggehouden, heeft uitgewezen dat de weg van Hoogstraten naar Rijkevorsel prioriteiten verdient op

alle gebied. U moet weten dat de afstand van Hoogstraten naar Rijkevorsel slechts één kilometer bedraagt op Hoogstraats grondgebied en vijf kilometer op Rijkevorsel. Wij spreken dus niet voor de eigen winkel, maar voor de hele omgeving, de regio waar dagelijks naar Hoogstraten toe ongeveer 2.860 kinderen naar de school toe fietsen. Het zou zeker om 800 leerlingen meer gaan moest het om veilige fietspaden gaan. Voor de allerjongste kinderen is dat natuurlijk uitgesloten, gezien het gevaar.

Mijnheer de Minister, mogen wij u vragen even aan de Noorderkempen te willen denken, zelfs al liggen die ver verwijderd van Brussel.

De Voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer J. Van Looy (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ook ik wil even inhaken op de fietspadenproblematiek in de Noorderkempen. De plaatselijke bevolking in het uiterste Noorden vindt dat zij in Brussel dienaangaande dikwijls vergeten worden. De Kempen heeft een jonge bevolking. De bevolkingsaan groei bedroeg de laatste vijftien jaar meer dan 12 procent, dit ten opzichte van amper 4,8 procent voor het Vlaamse Gewest. Hoogstraten zelf is een onderwijscentrum. Het secundair onderwijs telt bij ons 3.700 leerlingen ; ons plaatselijk kleuter- en lager onderwijs 2.250. Dit vertegenwoordigt dagelijks bijna 6.000 schoolgangers en wij constateren dat niet eens de helft met de fiets naar school gaat. In vergelijking met cijfers voor de ganse Kempen is dat vrij laag. Nog amper 40 procent gaat bij ons per fiets naar school daar waar in de rest van de Kempen dit 55 tot 70 procent bedraagt. De reden ligt niet in een goed georganiseerd vervoer.

In Hoogstraten komen vijf rijkswegen toe die totaal ongeschikt zijn voor fietsers. De fietsers beschikken hier over een betonstrook van amper 30 centimeter, aansluitend op de weg of met enkel een witte markering op de weg zelf. Die smalle fietsstrookjes kunnen onmogelijk het aantal fietsers

Van Looy

op de piekuren opvangen, wat uiteraard heel gevaarlijke situaties tot gevolg heeft. Daarbij constateren wij een enorme toename van het vrachtverkeer op deze wegen want Hoogstraten beschikt ook over een transportzone waar dagelijks 13.000 vrachtwagens voorbijtrekken. Vele honderden vrachtwagens uit Denemarken, Noord-Duitsland, Oost-Nederland, komen België binnen via de E34, maar verlaten die autosnelweg in Turnhout om via onze kleine rijkswegen de transportzone te bereiken. Analoog, het vrachtvervoer van Midden-Duitsland en het Ruhrgebied komt via de E313 naar ons toe, verlaat die autostrade in Massenhoven en doorkruist aldus zes kleine dorpen om de transportzone té bereiken.

Ik wil ook even ingaan op de criteria voor de aanleg van fietspaden. Eén van die criteria is dat vrijliggende fietspaden noodzakelijk zijn als het produkt van het autoverkeer met het fietsverkeer per etmaal groter is dan één miljoen. Collega Van Aperen heeft er reeds op gewezen dat de rijksweg Hoogstraten-Rijkevorsel een produkt haalt aan 11,1 miljoen, maar recente tellingen wijzen uit dat dit nu meer dan 15 miljoen is, dus niet 11 maal, maar 15 maal het criterium voor vrijliggende fietspaden.

Dagelijks passeren alzo duizend tot tweeduizend vrachtwagens aan hoge snelheden op enkele centimeters van kleine fietsers. Dat is waanzinnig en moet worden gestopt.

In januari 1989 waren wij met een afvaardiging van het overkoepelend oudercomité op uw Kabinet. Er werden u duizende brieven van bezorgde ouders overhandigd. U beloofde ons een overzicht en een stand van zaken van de dossiers tegen eind februari. Wij wachten nog steeds. Wij hebben herhaalde malen schriftelijk gevraagd naar de stand van zaken. Eén maal kregen wij antwoord. U had een kabinetsmedewerker opdracht gegeven de dossiers op te vragen.

Mijnheer de Minister, in en om Hoogstraten moet dringend wat gebeuren, het zal van uw antwoord en

Enkele SP-leden. De heer L. Peeters (staande) pleegt overleg met collega G. Bossuyt. Voorgrond rechts : Volksvertegenwoordiger R. Van Steenkiste. Achtergrond : (links) C. Lisabeth, (rechts) A. Beckers

van uw beslissingen afhangen of wij uw begroting die u weldra zult verdedigen, zullen goedkeuren.

De Voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer J. Sleecx : Mijnheer de Voorzitter, ik ga niet herhalen wat reeds door de twee vorige eminente sprekers is gezegd. Ik treed hun standpunt volledig bij. Zij hebben duidelijk gesteld dat de Voorkempen wordt vergeten. Ik durf zeggen dat andere delen van de Kempen ook weleens over het hoofd worden gezien. In Brussel denkt men nogal vaak dat de Kempen een deel is van Limburg. Ik ben ervan overtuigd dat de Kempenaars in Brussel meer van zich moeten afbijten. Daarom ben ik blij dat deze interpellatie wordt gehouden. Wij zijn een regio die niet tot Limburg behoort maar die ergens tussen de metropool Antwerpen en de streek van Limburg ligt. Wij worden daardoor op heel wat vlakken vergeten.

De SP wenst een herschikking van de kredieten van openbare werken

ten voordele van de verkeersveiligheid. Daarom wordt van onzentwege veel aandacht gevraagd voor de pilotprojecten en vragen wij dat meer kredieten worden uitgetrokken voor het verbeteren van de gevaarlijke kruispunten en voor de aanleg van fietspaden. Het is niet alleen in de Kempen dat er heel wat gevaarlijke kruispunten zijn. De minister moet in zijn beleid vooral die twee zwakke plekken in ons verkeer verbeteren.

Wanneer men bijvoorbeeld in mijn regio rond 16 uur naar Mol rijdt dan houdt men telkens zijn hart vast wanneer men die honderden kinderen ziet voorbijtrekken, wetende dat er op elk ogenblik een ongeval kan gebeuren. Meer fietspaden zijn dus absoluut noodzakelijk.

Dat kadert tevens in onze visie in verband met de verkeersveiligheid en de verkeersleefbaarheid die onze partij reeds vele jaren huldigt.

In de begroting voor 1989 van Openbare Werken en Verkeer heeft de Minister een investering van ongeveer een half miljard ingeschreven.

Sleeckx

Uw voorgangers hebben jaar na jaar gezegd dat zij die zwakke plekken in het verkeer zouden oplossen. Tot op heden is er weinig zichtbaar resultaat geboekt.

Voor 1990 werden weinig plannen ontworpen en werden ook zeer weinig onteigeningen uitgevoerd. Bovendien is er weinig concentratie met andere overheidsinitiatieven die betrekking hebben op de verkeersveiligheid. Het lijkt ons dan ook aangevoelen dat u onmiddellijk het initiatief zou nemen om concrete plannen uit te werken voor de aanleg van fietspaden in het algemeen en in de Noorderkempen in het bijzonder. Die plannen moeten ook kaderen in een beleidsvisie op langere termijn.

Mijnheer de Minister, ik ken uw dynamisme en ik weet dat u uw woord houdt. Ik zal dus zeer aandachtig naar u luisteren want ik weet dat wat u zegt u ook zal uitvoeren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer De Seranno heeft het woord.

De heer J. De Seranno (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het Arrondissement-Turnhout staat bekend als zijnde zeer verkeersonveilig. Uit de NIS-statistieken van de jongste jaren blijkt dat dagelijks negen mensen worden gekwetst bij een verkeersongeval, twee zwaar gewond en dat er jaarlijks honderd verkeersdoden vallen, meestal jonge mensen. Van de 40.000 scholieren, die er dagelijks vooral naar school fietsen, worden er elk jaar 400 tot 500 gekwetst en vinden 4 à 6 de dood in een verkeersongeval.

In Turnhout-stad fietsen dagelijks 6.000 jongeren naar school, in Mol 6.200, in Geel 4.700, in Herentals 4.000, in Hoogstraten 2.850, in Westerlo 2.700, in Kasterlee 2.000 waarvan 1.000 in eigen dorpen en 1.000 zich verplaatsen naar andere centra : in Balen zijn er 1.000 schoolfietsers, in Arendonk 1.000 enzovoort. Dit blijkt uit twee enquêtes die wij in samenwerking met de schooldirecties in 1978 en in 1985 hebben uitgevoerd.

Kenmerkend voor de situatie in de Antwerpse Kempen is dat de dorpscentra oorspronkelijk ontstaan zijn op kruispunten van rijkswegen. Opdat de scholieren de centra veilig zouden kunnen bereiken moeten er in de eerste plaats langs drie wegen eerbare fietspaden zijn.

Geachte collega's, wat wij ten opzichte van deze bevolkingsgroep doen is niet aanvaardbaar voor degenen, die verantwoordelijk zijn en geweest zijn voor het beleid in dit land.

Er werd reeds op gewezen dat reeds herhaaldelijk voor fietspaden een half miljard kredieten per jaar werd toegezegd. Er is nu nog voldoende tijd om het fysisch programma op te maken voor 1990 ; programma dat de Minister in de Commissie nog niet heeft voorgelegd. Indien voor de wegen 6,5 miljard wordt gereserveerd dan zou daarvan minstens 10 procent dienen besteed aan de fietswegen.

Ik vraag mij evenwel af of er in uw centrale diensten wel een fietswegencultuur aanwezig is, of de nodige mentaliteitswijziging is gebeurd na de jarenlange politiek van autosnelwegenbouw.

Is de mentaliteit er om ook kleine projecten te maken, waar de onteigeningen wel wat moeilijker zijn en waar de aanpak inderdaad een grote inspanning vraagt ?

Mijnheer de Voorzitter, ik wil eindigen met een bijzondere vraag, die misschien kan illustreren wat ik zopas heb gezegd.

Op dit ogenblik worden in de gemeente Oud-Turnhout rioleringswerken uitgevoerd langs de rijksweg nummer 12, over een afstand van circa 3 kilometer. Tegelijkertijd zou het departement van Openbare Werken de bouwvallige rijksweg herbouwen en restaureren.

Het evenwichts- of betonnen randstrookje van 80 centimeter breed dat als fietspad moet dienst doen, zou ter plekke herbouwd worden, terwijl op die plaats, volgens de telling van mijn medewerker, 's morgens dagelijks 717 fietsers in één uur tijd rijden in de richting Ravels-Turnhout.

Er is nochtans ruimte aanwezig om een onafhankelijk vrijliggend fietspad te bouwen, waarvoor plannen bestaan, de aanbesteding plaats had, De kostprijs bedraagt 3 miljoen. Het contract werd door het gemeentebestuur als bouwheer ondertekend ; contract dat door het departement werd opgemaakt in augustus 1988. Het artikel 4 luidt, ik citeer : „De werken ten laste van het Wegenfonds zijn in de opmeting opgenomen, onder titel Deel VI en zullen het voorwerp uitmaken van een afzonderlijke vorderingsstaat”. Nu, na bijna 15 maanden, heeft Openbare Werken nog steeds niet zijn instemming bevestigd.

Mijnheer de Minister, ik denk dat ik met deze illustratie heb aangetoond wat een beleid moet zijn dat de schoolfietsenden goedgezind is.

Indien u 10 procent van uw totale wegenbegroting, van uw totale begroting voor fietswegenbouw zou bestemmen, dan zal u de steun krijgen van gans het Parlement. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Minister Sauwens heeft het woord.

Minister J. Sauwens : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik dank de opeenvolgende sprekers voor de belangstelling, die zij aan de dag leggen voor één van de meest nijpende problemen van onze mobiliteitsproblematiek in de jaren negentig. Vandaag is het precies een jaar geleden dat ik de eed heb afgelegd als Minister **(Applaus)**. Het is belangrijk dat wij vandaag mogen stellen dat het nieuwe gefederaliseerde België met nieuwe bevoegdheden voor Vlaanderen ons de gelegenheid geeft voor dit soort echte problemen een oplossing te bieden.

In mijn beleidsnota Mobiliteit in de jaren 90 : van productie naar kwaliteit, werd duidelijk gesteld dat de verdringing van de zwakke weggebruiker moet tegengegaan worden. Daarbij is duidelijk als beleid gesteld dat het fietsgebruik van lokale verplaatsingen, school, winkel, moet gestimuleerd worden. Veiligheid moet hierbij de hoofdtoon vormen. Per

Sauwens

provincie zal op basis van objectieve criteria een fietspaden-plan worden opgesteld. In dit verband zijn er door de GOM-West-Viaanderen, de Directie der Wegen — Limburg en Antwerpen — reeds voorstellen uitgewerkt, waarin duidelijk de prioriteiten zijn aangegeven. In 1989 werden in totaal niet minder dan 22 eigenlijke fietspaden-projecten ingeschreven en dit voor een totaal bedrag van 520 miljoen.

Daarnaast worden de zogenaamde gemengde dossiers, waarin de aanleg van fietspaden slechts een onderdeel is, zo opgemaakt dat fietspaden zonder meer een voorwaarde is in het project.

Mijnheer de Senator, in verband met de vraag naar de 10 procent t, kan ik zeggen dat dit percentage reeds gehaald is in de begroting 1989. Ik engageer mij formeel dat de begroting 1990 op dezelfde wijze zal worden opgebouwd.

Vragen werden vooral gesteld in verband met de uitvoering en de praktische realisatie van de doelstellingen, zoals zij in de beleidsnota zijn gesteld.

In tegenstelling tot het beleid van de voorgaande jaren, er werd hier een aanklacht geformuleerd ten aanzien van het beleid van openbare werken, zoals het tijdens de voorgaande jaren tot stand kwam, heb ik duidelijk de optie genomen om de hoogste prioriteit te geven aan de zwakke weggebruiker. In 1990 en de volgende jaren wens ik daarvan niet af te wijken en de ingeslagen weg verder te zetten.

In dit verband kan inderdaad verwezen worden naar de aanleg van een aantal losliggende fietspaden in het Arrondissement-Turnhout, voorzien op het programma 1989 :

— N19 : Geel Aart — Kasterlee : 18 miljoen ;

— N141 : Vorst — Klein Vorst : aanbesteding 26 oktober 1989 : 23 miljoen ;

— N212 : Vak Herselt — Blauberg : fietspaden aanbesteed op 21 september 1989 : 19 miljoen ;

— N212 : Blauberg — Grens Brabant : aanbesteding dit jaar : 20 miljoen ;

— N19 : Geel Punt-Geel : fietspaden vastgelegd : 38 miljoen.

Door mijn diensten werd voor de Provincie-Antwerpen een prioriteitenlijst opgesteld inzake de programmering van fietspaden langs gewestwegen. Op basis van deze prioriteitenlijst wordt vervolgens de studie en de uitvoering van de meest prioritaire ontwerpen, rekening houdend met de beschikbare kredieten, aangeemaakt.

Deze projectmatige aanpak houdt rekening met de volgende factoren :

— het aantal ongevallen evenals de aard ervan ;

— de zwarte punten uit de statistieken van rijkswacht en politie ;

— de grootte van het piekverkeer ;

— de aanwezigheid van scholen, fabrieken, ziekenhuizen enzovoort ;

— de globale verkeersproblematiek in de streek.

Meer concreet wat de Noorderkernen betreft, kan gesteld worden dat de hoogste prioriteit dient gegeven aan de weg N14 Rijkvorsel-Hoogstraten, waarvan de bestaande toestand volledig is opgemeten. Mijn diensten werken thans aan het ontwerp van fietspaden.

Wat Hoogstraten-Merksplas, N124, betreft, is het ontwerp klaar. In totaal zijn er 260 innemingen.

In de marge wens ik te zeggen dat deze dossiers in een belangrijke mate worden vertraagd door de omvangrijke administratieve formaliteiten, alsook door de budgettaire weerslag van ondermeer de onteigeningen.

Ik kan daarvan een concreet voorbeeld geven in een Antwerpse regio waar de kostprijs van de onteigeningen voor een fietspad 140 procent be-

draagt van de raming van de werken zelf. Dit betekent bijna anderhalf maal de prijs van de werken zelf, met alle problemen vandien. Ook in het Arrondissement-Turnhout wordt men geconfronteerd met een fietspad dat door een bepaald deel van de bevolking wordt gevraagd ; een andere deel van de bevolking, dat rechtstreeks aanpaalt, richt een actiecomité op om dit fietspad te beletten, want aan de voortuintjes en de tuinkabouters mag niet worden geraakt.

Voor de N144, Hoogstraten-Wuustwezel, zijn zowel het ontwerp als het onteigeningsplan volledig klaar. Het aantal innemingen bedraagt 271. Voor de N14 — Minderhout-Veerle — werd een vergelijkende studie tussen verschillende oplossingen ingediend. Mijn diensten leveren dus voorbereidend werk om in de Noorderkernen een aantal fietspaden aan te leggen. Afhankelijk van de evolutie van de dossiers zullen deze werken ook worden uitgevoerd. Ik dank de heer Sleenckx die zegde dat ik een man van mijn woord tracht te zijn. Ik zal dat ook in dit geval zijn. Ik kan echter geen datum meedelen. U weet ongetwijfeld dat verscheidene stappen moeten worden gedaan alvorens men de werken kan aanbesteden. Het provinciaal fietspadenplan zal hierin de prioriteiten bepalen.

Ik dank de interpellant, de heer Van Aperen, voor het feit dat hij de aandacht op zijn regio heeft gevestigd. Ik dank de heer Van Looy voor het feit dat hij terecht heeft gewezen op de conflictsituaties die bestaan en ontstaan, precies omdat een aantal internationale verkeersstromen door woon- en dorpskernen razen. U weet dat wij werken aan een Verkeers- en Vervoersplan-Vlaanderen, waarin een hiërarchie van de wegen moet worden opgenomen, zodat het doorgaand verkeer kan worden onderscheiden van het lokaal verkeer. U kent de maatregelen die op een tiental plaatsen worden uitgevoerd om een aantal drievakswegen terug te brengen tot tweevakswegen, om letterlijk meer ruimte te bieden aan de zwakke weggebruiker. Precies het Verkeers- en Vervoersplan-Vlaanderen, dat duidelijk op provinciaal niveau zal worden uitgevoerd, zal richt-

Sauwens

lijnen moeten geven om het internationaal verkeer en het doorgaand verkeer door te sluiten en fietsers en voetgangers meer ruimte te geven in straten waarin nu permanent een conflictsituatie heerst. Dit vraagt uiteraard inzicht in de problematiek en daarmee zijn wij volop bezig.

De heer Sleecx heeft gewezen op de noodzaak om de kredieten te herschikken. De kredieten voor wegenwerken worden met bijna 1 miljard opgetrokken in vergelijking met de oorspronkelijke begroting van 1989. Daarin werd een belangrijke globale besparingsoperatie uitgevoerd, maar ondanks dat stijgt het budget met 1 miljard voor 1990. Ook de kredieten voor het openbaar vervoer worden opgetrokken door een herschikking binnen het eigen budget. Dit zal vooral ten goede komen aan alternatieve vormen van vervoer en we zullen meer aandacht besteden aan de verkeersveiligheid en -leefbaarheid in de kernen. Ik kan u geruststellen dat de problematiek van de fietspaden en de kruispunten, waarover gesproken werd in het uitvoeringsprogramma, duidelijk aan bod zal komen.

Ik dank de heer De Seranno voor het cijfermateriaal. Hij komt in zijn streek al jaren op voor de zwakke weggebruiker en het is ondermeer dank zij hem dat er een aantal belangrijke werken worden uitgevoerd. Voor het Arrondissement-Turnhout gaat het om een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar. Dit is een belangrijk gegeven.

De heer De Seranno heeft eveneens gewezen op de noodzaak van eerbare fietspaden. Trouwens, ik kan de heer De Seranno geruststellen in verband met zijn concrete vraag betreffende de rioleringswerken in de gemeente Oud-Turnhout. Die werden in 1989 toegewezen aan de NV Deckx uit Dessel. De werken voor het fietspad werden echter niet opgenomen in het programma 1988 door de toenmalige Minister van Openbare Werken. Nadat het mij opnieuw was gesignaleerd, heb ik gisteren mijn diensten de opdracht gegeven

om tussen de kilometers 40 en 42 een vrijliggend fietspad in plaats van de aanliggende strook van 70 centimeter te realiseren. De kostprijs bedraagt 2,7 miljoen frank. Het fietspad zal in het voorjaar van 1990 worden aangelegd. Nu reeds gebruiken 700 fietsers deze strook. Ik wijd ter zake even uit om u ervan te overtuigen dat de Vlaamse Executieve niet alleen werkt met woorden en mooie doelstellingen, maar ook op het terrein zelf.

De interpellaties van vandaag hebben de verdienste dat zij de regio Noorderkempen nog eens extra, in het kader van de algemene fietsproblematiek in Vlaanderen, in de belangstelling hebben geplaatst.

Deze interpellaties zullen niet zonder gevolg blijven. Dergelijke noodkren, als gevolg van de enorme toename van de verkeersdruk, de cijfers zijn u bekend : op drie jaar tijd een toename van ongeveer 20 procent op de gewest- en rijkswegen, die wij aan de lijve hebben ondervonden door de stijging van het aantal verkeersongevallen. krijgen wij van overal in Vlaanderen. Men dringt er op aan om aan dit soort kruispunten, doortochten en fietsverbindingen iets te doen. Ik ben van oordeel dat het de verantwoordelijkheid is van alle politici van de Vlaamse Gemeenschap om via een objectieve analyse de prioriteiten te bepalen.

Desondanks ben ik ervan overtuigd dat de vandaag naar voren gebrachte cijfergegevens een objectieve analyse zullen doorstaan en dat de Noorderkempen bij de verdere uitbouw van een fietsvriendelijk Vlaanderen in de toekomst meer aan bod zullen komen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Van Aperen heeft het woord.

De heer A. Van Aperen : Mijnheer de Voorzitter, ik dank allereerst de Minister voor zijn uitleg en ook de collega's Van Looy, Sleecx en De Seranno voor hun uiteenzettingen en steun voor de fietspaden in de Noorderkempen.

In het Bulletin van Vragen en Antwoorden van 28 augustus staat een

overzicht van de aanleg van de fietspaden, samen met de bedragen, in het Arrondissement-Turnhout tijdens de jongste jaren.

Dat Arrondissement is een uitgestrekt gebied. Wij kunnen hierin vaststellen dat vooral in het Zuiden van dit Arrondissement fietspaden zijn aangelegd. U kan zelf vaststellen dat het gaat om Geel, Kasterlee, Vorst, Herselt (Blauberg) en tot de grens met Brabant.

En dit allemaal tijdens de laatste 4 jaren ondanks de IOK-studie door de heer Van Tornhout nauwkeurig uitgevoerd.

De heer J. De Seranno : Daar wonen meer mensen.

De heer A. Van Aperen : Daar wonen misschien wel meer mensen, maar in het Noorden is er helemaal niets. Ik beperk mij niet tot het Arrondissement-Turnhout, want de weg naar Loenhout komt onmiddellijk in de Provincie-Antwerpen. Collega Ansoms, hier aanwezig, weet ook dat die weg zeer druk bereden is, en als er veiliger fietspaden zouden zijn zou het er nog drukker zijn.

Ik dank de Minister voor zijn antwoord, en ik ben er zeker van dat hij zijn woord gestand zal doen en dat de werken zullen worden uitgevoerd. Ik begrijp dat er moeilijkheden zijn. Wij moeten met de voeten op de grond blijven. Hoogstraten-Rijkvoersel is prioritair. Dat blijkt uit de studies die zijn gemaakt. De Minister kent de andere prioriteiten.

Ik hoop dan ook dat er tussen nu en eind volgend jaar veiliger fietspaden zullen komen in de Noorderkempen, vooral ten behoeve van onze jeugd.

De Voobitter : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Voorzitter

Wij komen vrijdag om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Deze vergaderingen zullen evenwel niet in dit halfroond plaatshebben, maar wel in de Europazaal.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 16.00 uur.